

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Zasedanje dravskega banovinskega sveta

V sredo 15. t. m. dopoldne se je pričelo v veliki dvorani banske uprave v Ljubljani zasedanje banovinskega sveta. Navzočni so bili ban gosp. dr. Marušič, podban g. dr. Pirkmajer, načelniki in referenti banske uprave in razen dveh treh vsi člani banovinskega sveta.

Poslovodja banovinskega sveta banovinski svetnik g. dr. Senekovič je nato prečital odlok o sklicanju banovinskega sveta ter ukaz o razrešitvi banovinskih svetnikov, ki so bili razrešeni na lastno prošnjo, in o imenovanju novih članov. Novi člani, Vidmar Stane za Ljubljano, Snaj Hinko za Tržič, Ravnikar Josip za Radeče, Erjavac Mihael za Dolno Lendavo in Arko Ivan mlajši za Kočevje, so nato opravili svojo zaobljubo. Član banovinskega sveta župnik gospod Faflik, ki zastopa srez Mursko Soboto, se je opravičil, ker kot edini duhovnik v svoji župniji svojih vernikov ne more zapustiti niti en dan. Zato prosi gospoda bana, naj imenuje v banovinski svet na njegovo mesto drugega, ter se mu zahvaljuje za naklonjenost, ki jo je vedno izkazoval njegovemu srežu. Obenem pa župnik g. Faflik z vso odločnostjo protestira proti razdiralnemu delovanju raznih protidržavnih elementov. Banovinski svet je pismo sprejel z odobravanjem na znanje. G. Gajšek je kot najstarejši član banovinskega sveta prečital

vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju,

ki so jo sprejeli zborovalci z dolgotrajnimi ovacijami. Pozdravni brzojavki sta bili odposlani tudi predsedniku vlade g. dr. Srškiću in ministru notranjih del g. Žiki Laziću.

NAGOVOR BANA DR. MARUŠIČA.

Zatem je povzel besedo ban g. dr. Drago Marušič in v obširnem govoru očrtal splošne prilike v banovini. V glavnem je izvajal:

Naloga banovinskega sveta je huda, kajti razmere so se od lani še poslabšale.

Dravska banovina je po splošni stiski najbolj prizadeta pokrajina države.

Tekoči proračun, ki je bil ugotovljen s 110 milijoni dinarjev izdatkov in dohodkov, niti od daleč ni mogel biti uresničen v proračunanem znesku, ker se je davčna osnova za leto 1932 zaradi izpremenjenih razmer občutno znižala. Najhujši udarec našim financam je pa zadal novi trošarinski zakon, ki je imel za posledico, da bomo imeli na koncu proračunskega leta pri trošarini na alkohol 22 do 23 milijonov manj dohodkov, kakor so ti bili predvideni.

G. ban smatra za svojo dolžnost

naglasiti neumorno in požrtvovalno delo uradnikov pri banski upravi in pri srezih.

Banska uprava je tudi v preteklem letu posebej

posebno skrb kmetijstvu.

O tem pričajo številna predavanja, tečaji, kmetijske razstave, kmetijski in gospodinjiski nadaljevalni tečaji in kmetijske gospodinjiske šole. Prosvetne razmere se v naši banovini stalno

boljšajo, naše učiteljstvo postaja ne samo v šoli močan borec za občo narodno prosveto, temveč tudi izven šole. Zlasti je hvale vredno tudi sodelovanje učiteljstva pri Sokolu, ki mu je naloga vzgajati npravstveno in telesno zdrav naraščaj. Hujše je poglavje naše tehnične službe, ki zaradi pomanjkanja sredstev ni mogla izvršiti celotnega programa. Mnogo je še načrtov za nove ceste, vodovode, regulacije in podobno, toda vrsod se čuti pomanjkanje denarja.

Elektrifikacija banovine postopno napreduje.

Letos se priključi k električnemu omrežju banovine Notranjska z daljnovodom do Cerknice, a prav tako so načrti daljnovoda do Novega mesta blizu dogotovitve.

Vneto delovanje je razvila banska uprava pri reševanju socialnih vprašanj.

ki so postala zlasti v tem letu pereča. Iz bednatega sklada je izdala letos skoro 700.000 Din in bila je mnenja, da je treba pomagati zlasti onim siromašnim slojem, ki so ostali brez dela ali pa so zašli zaradi ujim v bedo. Zato se je osnoval pri banski upravi osrednji pomožni odbor, razen tega pa še različni krajevni pomožni odbori, ki skrbje za olajšanje bede.

Tudi narodnemu zdravju je posvečala banska uprava vso skrb, ker so naši

zdravstveni zavodi poslovali nemoteno,

dasi je treba poudariti, da postajajo premajhni in da bi jih bilo treba razširiti. Glede na skrčeno postavko za pospeševanje in zaščito industrije, trgovine in obrti lahko rečemo, da so uspehi tudi na tem polju zadovoljivi. Zlasti je treba poudariti razmah našega tujskega prometa in sporta, posebno zimskega.

Vidimo torej, da je banska uprava v tekočem letu v polni meri izpolnila svojo dolžnost. Iz poročil posameznih oddelkov bo razvidno, da jo je vodilo pri trošenju skrčenih dohodkov načelo varčnosti. V takih razmerah je bila seveda

sestava proračuna za leto 1933./34. zelo težavna.

Ves naš napor je bil usmerjen na eni strani v to, da znižamo izdatke na oni neobhodno potrebno najnižje stanje, pod katero ne moremo več iti, ne da bi oškodovali nujnih potreb splošnega gospodarskega in prosvetnega razvoja v banovini.

V proračunu je do skrajnosti izvedeno načelo varčevanja

in je torej jasno, da s tem proračunom ne bomo krili vseh potrebščin, temveč le najnujnejše. V prvi vrsti bomo skušali s temi pičlimi sredstvi vplivati na ublažitev gospodarske stiske in na gospodarsko ojačenje najširših slojev prebivalstva.

Iz predloga proračuna so morali izpasti tudi vsi izdatki za izredne potrebščine razen posojila za zgraditev ceste Radeče—Zidani most—Litija—Ljubljana v znesku 10 milijonov dinarjev, ki jo

je finančno ministrstvo že odobrilo, pa načrt zaradi denarnih razmer ni mogel biti uresničen. Proračun se je moral zmanjšati, tako da znašajo obči izdatki 95.481.183 Din in prav toliko dohodki in je nasproti sedanjemu proračunu znižan za 14.843.101 Din, ali okroglo za 13,5 %. 4.500.000 dinarjev je predvidenih za odplačilo obveznosti iz prejšnjih let, tako da bo v bodočem proračunu na razpolago le okrog 91.000.000 Din, torej

za 17 odstotkov manj kakor v tekočem proračunu.

Predvideni primanjkljaj se bo najbrž zvišal na okroglo 7 milijonov, kar izvira v veliki meri iz prejšnjih let, ker nam finančno ministrstvo dolguje na račun dotacij še 6.923.283 Din.

Proračun banovinskih podjetij,

zavodov in ustanov znaša 44.499.781 Din izdatkov in 44.515.681 Din dohodkov. Tu je upoštevana banovinska dotacija v znesku 10.775.000 Din med dohodki in občimi izdatki. Lastni dohodki zavodov so predvideni s 33.740.041 Din. Tudi proračuni zavodov so se morali nasproti tekočemu letu znatno znižati, vendar se je pa morala zvišati banovinska dotacija za 324.000 Din. Nasproti tekočemu proračunskemu letu so se zmanjšali lastni dohodki ustanov za 4.287.000 Din. Nadalje je g. ban obravnaval posamezne postavke izdatkov, o čemer smo že zadnjič kratko poročali.

Nadalje je govoril g. ban, da so v proračunu predvidene samo take potrebe, ki so za ljudstvo nujne in ki se morajo zadovoljiti.

V glavnem so ostali isti viri dohodkov

kakor v tekočem proračunu, pač pa se je moral znesek pri nekaterih postavkah bistveno znižati. Tako so znižane banovinske doklade k državnim neposrednim davkom pri istem odstotku za 10 milijonov, trošarina na alkoholne tekočine za 21 in pol milijona. Državna dotacija je predvidena v znesku 7 milijonov dinarjev, izplačilo zaostale dotacije iz prejšnjih proračunskih let pa 6.923.283 dinarjev. Ostali primanjkljaj

naj bi se kril z novimi banovinskimi davščinami,

in sicer s trošarino na mineralne vode, očetno kislino in kvas, s takso na vloge in pritožbe, takso za pooblastitve in dovolitve za razna gospodarska udejstvovanja (otvoritev obrti, trgovin) in s trošarino na vino in žganje. Te davščine se zde g. banu prav primerne, ker ne predstavljajo velikega bremena, ne zadevajo širšim slojem neobhodnih predmetov, na drugi strani pa dajejo ob lahkem in cenenem pobiranju znatne vsote. Trošarina na kvas bo znašala 2 Din od kilograma, taksa na pooblastitve in dovolitve (koncesije) 100 % ustrezajoče državne takse, banovinska trošarina na vino in žganje bi pa znašala 1 Din od litra vina in 5 Din od hektolitrske stopnje žganja. Predvidene so pa znatne olajšave pri prodaji vina po pridelovalcih neposrednim rabnikom. V tem primeru se trošarina zniža na 0,50 Din. Dohodek teh trošarin je predviden na 10 milijonov dinarjev.

ZA PREPREČENJE ŠE VEČJEGA ZLA V PREMGOVNIŠKIH OKOLIŠIH.

Nato se je oglašil k besedi banovinski svetnik g. Gvidon Birolla, zastopnik litijskega sreza, ki je izjavil, da sta Zagorje in ves trboveljski premogovni okraj zašla v tako bedo, da je potrebna nujna pomoč. V nekaj dneh se bo odločilo, ali bo rudnik v Zagorju sploh še obratoval. Ako se ustavi, je propast vsega kraja neizbežna. Zato naj g. ban takoj posreduje pri vladi v Beogradu, da se najhujše prepreči, obenem pa naj podvzame potrebne ukrepe tudi banska uprava sama.

Banovinski svetnik g. dr. Fran Roš, župan iz Laškega je poudarjal, da so klici na pomoč, ki prihajajo iz okoliša Trboveljske premogokopne družbe, z vsakim dnem obupnejši. V krajih, kjer je prej vladalo blagostanje, je zdaj beda. Te dni je bila izvršena nova odpustitev delavstva, ki je posegla tudi v premogovnik Hudo jamo. V zadnjem času se je čulo, da je minister za gozdove in rudnike izjavil, da bodo državne ustanove premog nabavljale samo v državnih rudnikih; nikakor ni smiselno, če se pospešuje proizvodnja v državnih rudnikih in uničujejo zasebni rudniki, na drugi strani pa izdajajo težki milijoni za prekrbovanje brezposelnih delavcev. To je vprašanje, ki se ne tiče samo litijskega in laškega okraja, temveč vse naše banovine, ker so iskali zaslužka v premogovnikih Trboveljske premogokopne družbe ljudje iz vse dravske banovine. Zato poziva banovinski svet, naj sprejme resolucijo, ki naj se predloži vladi v Beogradu. Soglasno je bila

sprejeta naslednja resolucija:

Banovinski svet dravske banovine opazuje s skrbjo naraščajoče nazadovanje obratovanja rudnikov TPD zaradi vedno bolj skrčenih dobav za državne železnice in ustanove. Na tisoče delavcev in članov njihovih družin je pognanih na ceste, na tisoče brezposelnih je brez možnosti, da bi si dobili delo, in v najbližjih dneh je predvidena ustavitve dveh nadaljnjih rudnikov, Zagorja in Hrastnika.

Banovinski svet smatra, da ni smiselno dvigati na eni strani proizvodnjo državnih rudnikov

do skrajnih mej možnosti na račun utesnjevanja proizvodnje zasebnih rudnikov, na drugi strani pa dovoljevati milijonske vsote za brezposelne.

Prosimo in zahtevamo, naj se ključ za dobavo premoga državnim ustanovam nemudno predružači in vzpostavi zopet ključ iz leta 1929., ki bo omogočal, da se bo obratovanje rudnikov TPD vršilo za naprej vsaj še v sedanjem obsegu.

Po glasovanju o resoluciji je ban g. dr. Marušič pripomnil, da se banska uprava dobro zaveda težav naših rudarjev v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju. Ponovno je že posredovala v tem pogledu in tudi dan poprej se je razgovarjal z zastopniki TPD. Kolikor mu je bilo mogoče, je vztrajal na tem, naj upravni svet TPD ne ustavi obratovanja v Hrastniku in Zagorju, ker so v teku pogajanja za povečanje dobav državnim ustanovam in so tudi že poslanci v narodni skupščini napravili korake v tem pravcu. Gospod ban je naposled izrazil upanje, da bo v najkrajšem času dosežen sporazum, ki bo preprečil njihujše.

Banovinski svetnik župan g. dr. Goričan iz Celja je poudarjal, da nikakor ne gre, da bi trpele samo delavstvo, kadar pride družba v stiske. Ko je imela TPD v dobrih časih velike dobičke, so jih nosili izven naše države in takrat niso mislili v njenem vodstvu na državne potrebe, medtem ko sedaj zahtevajo, naj bi priskočila država družbi na pomoč. Zato naj se naprosi vlada, da vpliva na TPD, ker ne gre, da bi se družba igrala s koristmi našega ljudstva in ustavljala obratovanje v svojih premogovnikih, če država noče pristati na dobave premoga pod pogoji, ki jih postavlja družba.

Izvajanja vseh govornikov so banovinski svetniki sprejeli z živahnim odobravanjem.

Ban g. dr. Marušič je nato izjavil, da je bila lani izražena želja, naj bi se proučitev načrta banovinskega proračuna poverila posebnemu finančnemu odseku. Letos hoče tej želji ustreči. Da se banovinski svetniki dogovore o sestavi odseka, je ban prekinil sejo za pol ure.

Po zopetni otvoritvi se je banovinski svetnik g. dr. Josip Režek, župan iz Novega mesta, predlagal, naj se imenujejo

v odsek za proučitev proračuna:

Anton Koder, dr. Lipold, Rudolf Goloub, Ernest Krulej, dr. Goričan, Evgen Lovšin, Oton Detela, Ivan Arko ml., Martin Bajuk, dekan Alojzij Kurant, Valentin Babnik, Ivan Tavčar, Stane Vidmar, dr. Roš, dr. Senčar, dr. Obersnel, Josip Zupančič, Franc Piki in Ivan Janžekovič ml. Odsek se je takoj konstituiral ter je izvolil za predsednika Ivana Tavčarja, za podpredsednika pa Valentina Babnika in Otona Detelo.

ODLOČNA ZAVRNITEV KOROŠČEVIH PUNKTACIJ.

Ko je bil izčrpan dnevni red seje, se je oglašil banovinski svetnik g. Ivan Tavčar in rekel med drugim:

Dr. Korošec je nedavno objavil nekakšne punktacije, v katerih označuje svoje stališče in stališče svojih ožjih somišljenikov do države. Punktacije so zbudile splošno pozornost doma in v tujini. Njihov učinek je bil prav nasproten, kakor pa so pričakovali ožji pristaši skupine dr. Korošca. Slovensko ljudstvo je naziranje in predloge dr. Korošca odločno odklonilo. To ni čudno, saj punktacije žele, da bi si Slovenci uredili svojo državnost tudi izven okvira Jugoslavije. Nadalje zahtevajo, naj se povrnemo nazaj v čas pred 1. decembrom leta 1918. ter se začnemo nanovo sporazumevati s Hrvati in Srbi, na kakšen način naj uredimo državo. Mi vemo, da predstavlja 1. december leta 1918. skalo, na kateri temeljita bodočnost in vse narodno življenje tudi slovenskega naroda. Mi vemo, da je največji škodljivec našega ljudstva, kdor ruši osnove tega sporazuma in sloge Srbov, Hrvatov in Slovencev in kdor goji ali podpira kakršnakoli separatistična stremjenja. Mi vemo, da je za nas Slovence edina rešitev v močni in veliki Jugoslaviji, ker je edino v taki državi mogoč svoboden razvoj v političnem, gospodarskem in socialnem pogledu.

Ker smo o tem živo prepričani, odklanjamo z ogorčenjem vsako misel, da bi bila za naš možna kje drugod rešitev kakor v močni in enotni Jugoslaviji. Jugoslavija pomeni za nas življenje in smrt in nikdar ne bomo dopustili, da bi se z neodgovorno agitacijo rušilo, kar se je zgradilo z

Mirko Brodnik

Golja

(Povest iz naših dni.)

Vnovič je potrkal in čakal, čakal. Ni hotelo biti odgovora.

«Spi», si je rekel. «Utrujena je. Ves dan je delala... Čakala me je, ko me ni bilo, je zaspala.»

Kakor bi hotela usoda podkrepiti te misli, je prav tedaj ura v vaškem zvoniku odbila pol enajstih.

Pobešene glave se je obrnil in zavil čez vrt na cesto.

«In vendar bi me bila počakala, če bi me imela rada», si je dejal. «Saj je vedela, da moram priti.»

Skrita slutnja, da se je nekaj hudega zgodilo, mu je prevzela srce in ni je mogel pregnati.

«Jutri na vse zgodaj pojdem spet k njej», si je dejal. «Nočem, da bi bila v skrbeh zaradi doma.» In počasi se je vrnil domov.

V kuhinji na ognjišču je čakal lonec žlikrofov. Zerjavica je še tlela, da so bili še topli. Vzel je žlico in se jih lotil, toda niso mu hoteli iti v slast. Nejevoljen je odložil lonec.

«Meta bo huda», se je nasmehnil, «pa ne morem pomagati»

Tiho je šel v svojo sobo in legel. Zaspali pa dolgo ni mogel.

Če bi bil vedel, kje hodi prav tedaj Anica...

***

Hladen jutrnji veter ga je zbudil. Na vzhodu se je že delal dan, na zapadu pa se je še medlo svetilo nekaj zvezd. Vstal je in se oblekel. Tiho, da ni nikogar zbudil, je šel iz hiše.

Zavil je na vrt. Ali bi se napotil k njej? Ne, prezgodaj je še.

Samo pet ur je spal. Utrujen je bil. Nikjer ni bilo tistih svežih moči, ki jih je začutil vsako jutro.

Legel je na klopico pred čebelnjakom in zadremal. Utrujenost ga je premagala. Zaspal je.

Ko se je zbudil, je že sililo solnce izza drevja. Planil je pokoncu in pogledal na uro. Pet bo kmalu. Zdaj mora hiteti, če jo hoče še dobiti doma.

Hvala bogu, da nikogar izmed domačih še ni pokoncu in ne bo sitnega izpraševanja, kam se je tako zgodaj namenil. Oprezno je šel za drevjem proti vratom in potem na cesto.

Kako naj napravi, da ga ne bo njena mati opazila? Kako naj govori z njo brez prič?

«Bo že nekako šlo», je rekel sam pri sebi. «Zdaj pa hitro na pot, da ne bo prepozno.»

Kar so mu dale noge, ki so bile od jutrnjega mraza vse trde in premrle, je hitel po poti, ki jo je tolikokrat prehodil.

Četrť ure nato je že čakal pri kapelici in gledal v njeno okno. Kdaj se bo odprlo.

Stara Smrekarica se je morala prav tedaj zbuditi. Videl je, da je vstala in šla mimo oken v kuhinjo. Zdaj pojde v Ančino kamrico in dekle pokliče.

Nestrpno je čakal. Srce mu je divje razbijalo v prsih. Pritisnil je roko nanj, da bi ga pomiril.

Ponoči se mu je nekaj sanjalo. Nekaj hudega je moralo biti, toda ko se je zbudil, se ni ničesar več spominjal. Njegovo čelo je bilo takrat potno. In slutnja, ki se ga je snoči lotila, še težja.

Zdaj se bo razblinila v noč kakor megla pred solncem.

Toda okno v sobici je ostalo zagrnjeno.

Potem je nenadno začul klic iz sobe. Strah, skoro groza je bila v njem.

Srce se mu je ustavilo in mrliška blodica mu je pokrila lica. Kaj pomeni ta klic? Kaj se je v sobi zgodilo?

Hotel je skočiti v hišo in pogledati, da bi se sam prepričal, da bi ga pustila mōra, ki ga tlačí. Toda premagal se je. Če je kaj hudega, bo Smrekarica klicala na pomoč.

Toda v hiši je ostalo vse tiho. Čakal je, čakal nestrpno, kakor bi stal na trnju. Potem so se odprla hišna vrata in Smrekarica se je pokazala na pragu.

Srp se je lesketal v jutrnjem solncu. Na delo je odhajala.

«Zdaj pride Anica!» je pomislil Janez.

Toda Anice ni bilo. Smrekarica je počasi zaklenila vrata in vtaknila ključ v canjo, ki jo je nosila pod roko.

Vsa objokana je bila in ruto si je bila neme-noma zavezala, da so izpod nje gledali razmršeni lasje.

Zdaj se ni mogel več premagati.

Kakor da pride s hriba, je stopil na cesto in krenil za njo.

Ko je prišel vstric nje, je pozdravil. Komaj da ga je pogledala in mu odgovorila.

«K vam sem bil namenjen», je dejal in nenadno mu je prišel dober izgovor na misel. «Očeta sem prosil, pa je rekel, da še lahko ostanete v hiši. To sem vam hotel povedati.»

Čeprav se je trudil, da bi govoril mirno, mu je vendar glas podrhteval.

Starka mu je samo odmahnila z roko.

«Zdaj je tako vseeno», je žalostno odvrnila, «čemu mi bo zdaj dom!»

«Kaj vam je, mati?» je vprašal z glasom, ki prav nič ni skrival skrbi in dvomov, ki so ga ves čas mučili.

SCHICHTOVO JELEN MILO

upotrebjavajo
pridne gospodinje

grmadami kosti in potoki krvi padlih junakov, ki so se žrtvovali za osvobojenje in zedinjenje jugoslovenskega naroda.

Še bolj kakor punktacije pa obsojamo zločinsko agitacijo, ki se širi v naših lepih slovenskih krajih z razburljivimi vestmi, naperjenimi proti naši državi in državni upravi. Sicer se to ne vrši odkrito, vendar pa se dogaja z namenom, da bi se omajal ugled države. Temu rovarjenju in zločinskemu početju posameznikov se mora enkrat za vselej napraviti konec v znamenju pravice naše države do samoobrambe.

Kakor je bilo že rečeno, je naš narod odklonil punktacije dr. Korošca z ogorčenjem. Punktacije so imele povsem drug uspeh, kakor so si ga želeli njihovi očetje, ker je postala pri nas narodna fronta še bolj strnjena. Danes služijo te punktacije samo še sovražni tujini, ki kuje iz njih orožje, s katerim bi rado izvedlo razne svoje načrte.

Govornik je nato orisal delo narodnega odbora, ki si je pod predsedstvom senatorja gosp. dr. Gregorina zadal nalogo, da zbere izraze zupanja vseh slovenskih prosvetnih, gospodarskih in socialnih ustanov v jugoslovensko bodočnost ter jih predloži

v posebni adresi vdanosti in zvestobe kralju Aleksandru.

Prečital je adresu ter predlagal, naj jo podpišejo tudi vsi člani banovinskega sveta.

Zbornica je spremljala izvajanja g. Tavčarja z vedno se ponavljajočim pritrjevanjem in sprejela njegov predlog s soglasnim močnim odobravanjem.

Ban dr. Marušič je izjavil, da je predlog banovinskega svetnika Tavčarja povsem umesten. Banovinski svet ni politična korporacija, temveč

je strogo gospodarska ustanova. Zato je prav, ako podpiše predlagano adresu, ki so jo podpisale že tudi neštete druge nepolitične organizacije in ki nikakor ni izraz kakega pripadništva h katerikoli stranki, temveč zgolj izraz volje vsega slovenskega naroda ne glede na kakršnokoli politiko, izraz prepričanja, da mora biti vsakdo, kdor hoče dobro slovenskemu narodu in kdor hoče skrbeti za obstoj in napredek Slovencev, za enotnost in nedeljivost jugoslovenske države. Banovinski svet je upravičen in tudi dolžan, dati izraza temu prepričanju slovenskega naroda.

Kdor hoče biti res dober Slovenec, mora biti tudi dober Jugosloven. Vedeti mora, da ne sme nikdar kolebati, najmanj pa v teh hudih časih. Tudi glede na mednarodni položaj moramo pred vsem odločno izjaviti, da se Jugoslavija ne more napadati, ne da bi sovražnik ne naletel na enodušno obrambo vseh njenih sinov.

Vsi člani banovinskega sveta so nato po vrsti podpisali adresu slovenskih nepolitičnih organizacij Nj. Vel. kralju.

O nadaljevanju zasedanja banovinskega sveta bomo poročali prihodnjič.

Izpremembe v novem občinskem zakonu

Občinski odborniki.

Na eni zadnjih sej narodne skupščine je bilo predloženo poročilo skupščinskega odbora, ki je proučil občinski zakon. Skupščinski odbor je izvršil v prvotnem osnutku občinskega zakona celo vrsto izprememb, med katerimi so najvažnejše:

Vsaka občina mora imeti najmanj 3000 prebivalcev. Izjeme so dovoljene le v krajih, kjer to zahtevajo zemske razmere ali govore za to drugi upravičeni razlogi.

V svrhu izvršitve večjih del, ki jih je mogoče izvršiti samo s skupnim delom ali s skupnimi sredstvi, se lahko več občin z odobrenjem bana združi v delovno zajednico.

Če je kaka oseba stalno nastanjena najmanj deset let v isti občini in proti njej ni upravičenih ugovorov, si je s tem po zakonu pridobila članstvo v tej občini in izgubila domovinsko zvezo v oni občini, kjer jo je imela doslej, razen ako dotična oseba sama izjavi, da hoče obdržati sedanje občinsko članstvo, in dokaže, da je pristojna občina na to pristala.

V tretjem poglavju, ki govori o občinskem odboru, je sprejet novi člen 25., ki določa: Občinski odbor šteje v občinah, ki imajo 3000 do 5000 prebivalcev, 24 članov, v občinah s 5000 do 8000 prebivalci 30 in v občinah z nad 8000 prebivalci 36 članov. V občinah, kjer je število prebivalstva manjše kakor 3000, šteje občinska uprava 18 članov, se pa lahko z občinskim pravilnikom, ki ga odobri ban, še zniža, toda ne pod 10 članov.

Občinski odbor se voli s splošnim, enakim, neposrednim, javnim glasovanjem za dobo treh let. Za občinskega odbornika se lahko volijo občani, ki imajo volilno pravico, ki so dovršili 25 let in niso po tem zakonu izključeni od izvolitve.

Redne volitve za občinske uprave odreja ban po pooblastilu notranjega ministra.

Ako je več kandidatnih list, se proglasita za izvoljene dve tretjini kandidatov z one liste, ki je dobila največje število glasov. Ako sta dve naj-

«Poglejte!» je rekla in jela po žepu nekaj iskati. «Ko sem jo šla klicati, je bila kamra prazna in tole na mizi!»

V roko mu je stisnila zmečkan papir. Na njem je bilo Aničino sporočilo, da odhaja.

Janez je sredi koraka obstal kakor prikovan. Anica je šla! Šla, ne da bi mu bila odkrila svojo nameri! Šla jen prav tedaj, ko se je vse odločilo v njegovo in njeno korist!

Roka mu je drhtela, ko je Smrekarici vrnil pismo.

«In nič ne veste kam?»

«Ne, nič mi ni rekla. Sploh mi ni nič povedala.»

«Kdaj je šla?» je vprašal s trepetajočim glasom.

«Kaj vem!» je obupano odvrnila mati. «Ponoči. Snočl je bila tako slaba. Tožila je, da jo glava boli. Rekla sem ji, naj gre spat. Potlej je nisem več videla.»

«Zakaj, zakaj?» je Janez nestrpno izpraševal. Smrekarica je skomignila z ramami. «Saj mi ni nič povedala. Tako sama zase je bila... Morda se vrne...»

Janez je videl, da od starke ne more ničesar več zvedeti.

«Vrne se», ji je rekel, da bi jo potolažil.

Tako je dejal, toda vedel je, da ne bo res.

Slutil je, zakaj je Anica šla...

Poslovil se je od Smrekarice in šel svojo pot.

«Zvedeti je morala, da sem bil včeraj pri Španovih. Zakaj je nisem včeraj počakal in ji povedal, kaj mislim!» si je jel očitati. «Sirota je mislila, da sem se šel res ženit, da sem jo pustil, in šla je od doma... Zakaj se je morala usoda tako kruto poigrati z nama? Kam je šla? Kam naj gre, da jo najde in ji pove, da se lahko brez skrbi vrne? Kje bi jo dobil in ji rekel, da ljubi le njo?»

V nemi nemoči se mu je skoraj zmedlo. Morda je pustila pismo, kjer mi sporoča, kam je šla? Kje ga pismo čaka? Če mu je res pisala, bo to zvedel šele ob desetih, ko bodo pošto delili. Kaj naj med tem počne?

Anica mu je nekoč povedala, da ima v sosednji vasi, dve uri daleč, staro teto. Morda je šla tja?

Sam je krenil tja. Strašna je bila ta pot. Skrito upanje, ki je še gorelo v njem, se je borilo z mislijo, da jo je za zmeraj izgubil.

V poldrugi uri je prišel v tisto vas. Vprašal je po njej, toda začudeni obrazi so mu že naprej povedali, da je bila pot zaman.

«Ne, pri nas je ni. Zakaj vprašujete?»

«Od doma je šla in nič ni povedala kam...»

Spet se je začelo mučno izpraševanje...

Domov se je vrnil utrujen, ubit. Mimogrede je pogledal na njen dom. Vse je bilo zaklenjeno. Nikjer sledu, da bi se bila vrnila.

Ostala mu je še pošta.

Pol ure prezgodaj je že čakal. Kako se je vlekel čas! Naposled je jel poštar deliti.

«Za Kosmačeve», je kratko rekel Janez.

Dobil je šop časnikov in nekaj pisem. Divje upanje mu je vnovič zagorelo. Potem je ugasnilo. Zanj ni bilo nič.

Po vasi se je že razvedelo, da je šla Anica od doma. Mati se je navzlic pismu bala, da si dekle ne bi kaj napravilo.

Povsod so jo že iskali. Smrekarica je nestrpno čakala na Smoletovi njivi. Ljudje, ki so dekle iskali, so prihajali in odhajali, toda nihče ni o njej ničesar vedel. Izginila je, kakor da bi se bila vdrla v tla.

Tudi Janez je prišel tja. Dobil je starko vso objokano.

Povedal ji je, da je bil pri stari teti, da je pa tudi tja ni bilo.

«Prav gotovo si je kaj storila», je jadikovala starka in Janeza so te besede bodle v srce.

Tudi on je mislil isto.

Zavest, da je sam kriv, ga je najbolj bolela.

Le eno upanje mu je še ostalo. Daleč ni mogla priti. Če obvesti bližnje kraje, jo bodo dobili... če je še živa...

Če je še živa...

Zmeglilo se mu je in strašna slika mu je stopila pred oči. Anica mrtva! Njen obraz, ki je bil tako lepo z rdečico pokrit, je morda zdaj prsteno bel, oči zaprte, ustnice višnjeve, hladne, mrtve...

Ob drevo se je moral opreti, da se ni zgrudil. Saj ni mogla iti daleč.

«Ali je imela kaj denarja?» je vprašal mater. «Brez denarja ni mogla v svet.»

«Kje naj bi ga bila dobila!» je zastokala starka. «Saj je bilo komaj za kruh.»

Stara sirota ni vedela, da je Anica prebdela dosti nočnih ur in šivala, da je nekaj malega dala na stran.

Brez besed je šel na pošto in brzojavno obvestil orožnike v vseh bližnjih krajih, da je dekle izginilo.

«Najdem jo, moram jo najti!» si je pravil. «Živo ali... mrtvo...»

Ta strašna beseda se je neprestano vračala v njegove misli...

Opoldne je prišel domov.

Oče je bil zelo slabe volje.

«Kje se klatiš ves dan. Dela je čez glavo, tebo pa ni od nikoder. Ali si onegavo iskal?»

Tudi on je že vedel, da je Anica izginila.

«Pustite me», ga je sin tako odločno zavrnil, da je umolknil.

močnejši listi dobili enako število glasov, se volitve ponove drugo naslednjo nedeljo. Ostala tretjina mandatov se razdeli po D'Hontovem sistemu med ostale kandidatne liste. Če imata dva kandidata enak količnik, odloča žreb.

Župan je oni odbornik, ki je bil izvoljen kot nosilec najmočnejše kandidatne liste; ako on odpade, mu sledi kot župan naslednji odbornik z večinske liste.

Občinsko upravo sestavljajo župan in dva do pet odbornikov. Člani uprave so po vrstnem redu drugi in nadaljnji kandidati z najmočnejše kandidatne liste. Predsednik in člani uprave ne smejo biti v krvnem sorodstvu do četrtega kolena ali v zakonskem sorodstvu do druge stopnje. Če nastopi tak primer, mora odstopiti oni član, ki je po vrstnem redu zadnji med njimi na kandidatni listi.

Občina je dolžna sodelovati tudi v krajevnih poslih državne uprave po obstoječih predpisih in zakonitih naredbah državnih oblastev. Po zakonu se lahko poverijo občini tudi drugi posli, vendar pa se morajo istočasno s prenosom takih poslov dodeliti tudi potrebna finančna sredstva za kritje stroškov, združenih z izvrševanjem teh poslov.

Občinski uslužbenci.

Šesto poglavje govori o občinskih uslužbencih. V tem poglavju so bile izvršene nekatere važne izpremembe. Tako določa zdaj člen 85.: Banovinski svet bo izdal uredbo o občinskih uslužbencih, v kateri bo predpisal glavne pogoje za sprejem v službo, potrebno najmanjšo vzposobljenost za glavna službena mesta, način izpopolnitve teh mest, vršenje službenih dolžnosti, prenehanje službe, določitev pokojnine, odgovornost in drugo.

Za izplačilo osebnih in rodbinskih pokojnin občinskih uslužbencev se ustanovi pokojninski sklad pri banski upravi. Vse občine so dolžne vplačati v ta sklad enkrat za vselej za vsako mesto, združeno s pravico do pokojnine, določen prispevek, ki se ravna po višini prejemkov dotičnega uslužbenca. Občinski uslužbenci bodo prispevali v ta sklad določeni odstotek svojih prejemkov. V ta sklad se stekajo tudi vse denarne globe, izrečene za prestopke občinskih uslužbencev. V upravi sklada bodo tudi zastop-

niki občinskih uslužbencev. Pokojninski sklad za občinske uslužbence ima lahko več banovin skupno. V tem primeru je tudi uprava skupna. Pokojnine se bodo izplačevale samo iz dohodkov sklada, katerega glavnica mora biti pupilarno varno naložena.

Občinske finance.

Sedmo poglavje, ki govori o občinskih financah, je prav tako znatno izpremenjeno. Proračun se mora sestaviti najkasneje tri mesece pred začetkom novega proračunskega leta in dostaviti z vsemi sklepi pristojnemu nadzornemu oblastvu. Nadzorno oblastvo se mora prepričati, ali je proračun sestavljen po obstoječih zakonskih predpisih. Ako je proračun v redu, ga nadzorno oblastvo dostavi najmanj poldrugi mesec pred pričetkom proračunskega leta banski upravi. Če pa proračun ni v redu, ga vrne s svojimi pripombami občinskemu odboru v izpopolnitev.

Nov način razdelitve poslanskih mandatov

Na seji narodne skupščine 14. t. m. je narodni poslanec Trbič predložil celo vrsto izprememb v posameznih členih volilnega zakona. Notranji minister g. Žika Lazič je v imenu vlade pristal na predlagane izpremembe, ki jih je nato pri podrobnem glasovanju odobrila tudi narodna skupščina. Glavne izpremembe v smislu tega predloga so naslednje:

Člen 4., ki določa število poslancev, se glasi tedaj: Mesto Beograd z Zemunom in Pančevom voli 5 poslancev, posamezne banovine pa: dravska 29, savska 75, vrbaska 25, primorska 24, drinska 39, zetska 33, dunavska 52, moravska 41, vardarska 45. Število teh mandatov se razdeli tako, da pride na vsak upravni srez po en poslanec, za sreze Ljubljano okolico, Maribor levi breg, Osijek, Belovar, Split in Mostar pa po dva. Mesta, ki so sedeži banovin, in mesta, ki imajo nad 100.000 prebivalcev, volijo sama za sebe po enega poslanca, le Zagreb voli štiri, Ljubljana in Sarajevo pa po dva.

Uvedba volilnih okrožij.

Banovine se razdele na volilna okrožja. Dravska banovina ima dve okrožji. Prvo obsega sreze Celje, Dolno Lendavo, Gornji grad, Konjice, Ljutomer, Maribor levi in Maribor desni breg, Murško Soboto, Prevalje, Ptuj, Slovenjgradec, Šmarje pri Jelšah, Brežice in Laško ter ima 15 mandatov. Drugo volilno okrožje obsega upravne sreze Črnomelj, Kamnik, Kočevje, Kranj, Krško, Litijo, Logatec, Ljubljano okolico, Novo mesto, Radovljico, Metliko in mesto Ljubljano ter ima skupno 14 mandatov.

Poleg tega se voli še toliko narodnih poslancev, kolikor je nosilcev državnih list, ki so dobili nad 50.000 glasov.

Zaobljuba kandidatov na državno in narodno edinstvo.

V členu 7. se izpremeni točka 7., ki se zdaj glasi: Obenem z državno kandidatno listo so predlagatelji dolžni, predložiti pristojnemu sodi-

«Popoldne pojdemo v grad», mu je rekel oče čez nekaj časa.

«Mene ne bo», je odvrnil Janez.

Kosila še pogledal ni. Pograbil je klobuk in šel.

Dvanajsto poglavje.

Drugi dan je že tekel, toda o Anici še ni bilo vesti. Iz vseh krajev v bližini so sporočili, da je niso nikjer videli.

Tudi na postaji so rekli, da se je ne spominjajo. «Malo ljudi je bilo sicer, toda človek ne gleda, kdo kupuje listke», je rekel uradnik na postaji.

Potem je prišel pastir s hriba in rekel, da je videl neko dekle na skalah, kjer je pasel.

Janezu je zastalo srce. Če je šla tja gor in napravila konec! Mraz ga je stresel ob tej misli.

Šel je s pastirjem, ki mu je kazal pot.

«Kje si jo videl?» ga je neprestano izpraševal. «Kakšna je bila? Ali si jo od blizu videl?»

Toda pastir ni vedel ničesar natančnega. Le da je nekaj videl na vrhu skale.

Vse sta preiskala. Pod skalo je bil prepad, ki mu ni bilo videti dna. Tudi tega je hotel Janez preiskati.

Preplezal je nevarno steno.

Če je skočila v prepad? Če bo na dnu zagledal njeno telo, krvavo, razbito od skal?...

Roke so se krčevito oklepale skale. Še nikdar ni plezal po tako nevarnem. Toda na nevarnost niti niti ni mislil. Lezel je po previsih, kamor se ne bi bil upal drugače niti pogledati. Nič mu ni bilo mar, da so mu roke krvavele, da si je raztrgal hlače na kolenih.

Še malo in na dnu bo. Še poslednji napor in vedel bo vse ali pa ničesar.

Črno žrelo je zijalo pod njim, kakor bi ga klicalo.

Še deset metrov. Temne obrise kotline že vidi, le dna še ne, ki ga previs zakriva. Še dva, tri korake navzdol...

Roka se je krčevito držala oprijema. Noga je iskala, iskala.

Ni našla opore. Vsa teža telesa je obvisela na rokah.

Noga pa je iskala, iskala.

Moči so ga zapuščale. Vedel je, kaj pride zdaj.

Spodaj je globina, ki čaka, da ga požre.

Ne bo prvi.

Mišice so mu pokate, toda Janez ni izpustil.

Potem... potem se je pred njim nenadno prikazal lep obraz. Očitaje ga je gledal.

Spoznal je ta obraz.

«Anica, Anica.»

Obraz se je skrnil. Tema ga je vzela. Vse je izginilo v nič. Vso težo je izgubil. Sladka slabost se ga je lotila. Čutil je le še, da pada, pada...

Potem strašen sunek, krik.

«Anica!»

Pastir nad breznom se je zgrozil in pogledal v globel. Trikrat, štirikrat je poklical, toda odmev mu je vrnil le lastne besede.

Zbežal je proti vasi in sklical ljudi.

Kmalu nato se je zbralo nekaj vaških fantov, ki so šli Janeza iskat.

Šolarjev ga je dobil na dnu prepada. Ves je bil oblit s krvjo. Ni se ganil. Pohitel je k njemu in ga stresel.

«Mrtev je», si je mislil.

Toda v Janezu je še telo življenje. Srce mu je slabotno utripalo. Šolarjev ga je privezal z vrvmi in fantje so ga potegnili iz globeli. Iz bližnjega potočka so dobili vode in mu umili obraz, ki je bil ves krvav.

Ledena studenčnica mu je vrnila zavest. Odprl je oči in začudeno pogledal okoli sebe.

«Kje sem?»

Na glavi in na roki je začutil strašne bolečine. Ko je poizkusil levico premakniti, ga je še bolj zabolelo. Udarec ob kamen mu jo je zlomil.

Iz vej so fantje napravili nosila in ga odnesli. Med potjo je spet padel v nezavest.

Kosmač je sedel na vrtu pri svojih čebelah in nekaj premišljal. Janezovo obnašanje v zadnjih dneh mu ni šlo v račun. Kaj je s fantom? Zakaj je postal tako čuden, kar je Anica izginila? Saj je bil takrat, ko sta snubila, tako miren.

Span je bil prej pri njem in vprašal, kdaj bodo šli pismo delat. Ni mu vedel odgovoriti. Rekel mu je, naj se zvečer vrne, ko bo Janez doma, da se domenijo. Spanu je bilo prav in dejal je, da bo še Angelovzel s seboj, če bo hotela priti.

«Bo vsaj videla, kam pride», mu je rekel. «Ne vem, ali je bila že kdaj pri vas?»

«Le pride naj», je odvrnil Kosmač. «Meta, da boš kaj dobrega pripravila.»

«Bom že», je dejala starka, ki je sedela pri peči in prebirala fižol. «Dostej se še ni mogel nihče pritožiti...»

Zdaj je bila ura že sedem. Span in mlada utegneta priti vsak trenutek, Janeza pa ni nikjer. Kod le hodi?

Solnce je že lezlo za hribe. Iz kuhinje se je čulo ropotanje piskrov. Kosmač je vstal in z dolgimi koraki premeril dvorišče. Stopil je k vratom in pogledal po cesti proti vasi.

Zagledal je nekaj, kar je prevzelo vso njegovo pozornost. Kopice ljudi. Sprednji so nekaj nesli, zadaj pa so šli drugi in se živahno pogovarjali.

Odprl je vrata in šel čudnemu sprevidu naproti.

(Dalje prihodnjic.)

šču pismeno izjavo nosilca, vsakega sreskega kandidata in njihovih namestnikov, ki se glasi: «Izjavljam, da pristajam na kandidaturo in se obvezujem, da bom v svojem političnem delu čuval državno celino in delal za narodno edinstvo ter da ne bom pristopil k nobeni verski, plemenski ali pokrajinski politični organizaciji.» Pridrži v taki izjavi niso dopustni. Podpis mora biti potrjen od pristojnega sreskega, odnosno okrožnega sodišča.

Razdelitev mandatov.

Večinska lista dobi kakor znano v naprej tri petine mandatov. Način dodelitve teh mandatov je sedaj dokončno določen:

Prvi tri petine mandatov se razdele na volilna okrožja (v dravski banovini odpade na mariborsko volilno okrožje 9, na ljubljansko volilno okrožje pa 8 mandatov). Ti mandati se dodele najprej onim srezom, ki je v njih državna večinska lista dobila nadpolovično večino, morebitni preostanek pa po vrsti onim srezom, ki so za to listo dali največ glasov. Ako je v srezu več kandidatov večinske liste, pripade med njimi mandat onemu, ki je dobil največ glasov. V srezih in mestih, kjer se volita dva ali več poslancev, je taka skupina izvoljena z enakimi pogoji, kakor če bi se volil le en poslanec.

Ostali dve petini mandatov se razdelita na posamezna volilna okrožja. V dravski banovini odpade od teh mandatov na vsako volilno okrožje po 6. V onih volilnih okrožjih, kjer skupno število glasov vseh ostalih državnih kandidatnih list znaša manj kakor število glasov najmočnejše državne kandidatne liste, se ti mandati razdele na vse kandidatne liste, računajoč pri tem tudi listo, ki je dobila največje število glasov. Ti mandati, ki še pripadajo vsakemu volilnemu okrožju, se dodele onim kandidatom, ki imajo v svojih srezih absolutno večino oddanih glasov, po vrstnem redu števila glasov. Ako s tem niso izčrpani vsi mandati, se ostanek razdeli med vse kandidatne državne liste po D'Hontovem proporciju. Dodelitev mandatov v okviru posameznih list se izvrši po enakih načelih, kakor se dodele mandati večinske liste.

Ako kaka državna lista ni dobila niti 50.000 glasov, ne sodeluje pri razdelitvi mandatov. Če sta dve najmočnejši državni kandidatni listi dobili enako število glasov, se morajo vršiti nove volitve drugo nedeljo od dneva, ko je glavni volilni odbor ugotovil volilni izid.

Hrvatski katoliški poslanci zahtevajo pojasnila o ozadju protisokolskega pastirskega lista

Skupina narodnih poslancev Hrvatov je stavila ministru za telesno vzgojo naroda g. dr. Haužeku pismeno vprašanje naslednje vsebine:

Trije meseci so minili, odkar je rimsko-katoliško škofovstvo kraljevine Jugoslavije izdalo na svoji konferenci poslanico proti Sokolu kraljevine Jugoslavije in sploh proti jugoslovenski in sokolski misli. Minilo je mesec dni, odkar je bila ta poslanica prečitana z rimsko-katoliških prijznic ter objavljena v tisku z namenom, da bi izzvala zmedo pri rimsko-katoliških vernikih in porušila njihov duševni mir. Z odločilnega mesta dosedaj nismo slišali pojasnila, niti ni bila podana izjava za pomirjenje milijonov Jugoslovenov vseh ver in pristašev velike sokolske misli. Ljudstvo se z začudenjem vprašuje, kako morejo tako visoki dostojanstveniki, kakor so škofje, napadati ne samo tako vzvišeno misel, katere borci so krvaveli za naše osvobojenje in uedinjenje, marveč tudi ustanovo, urejeno z zakonom. Zakaj se ne stori nič proti onim, ki podpirajo versko nestrpnost. Kot rimsko-katoliški Hrvati in Jugosloveni smo si na jasnem, da so naši škofje napravili s tem neodpustljiv greh proti božjim in človeškim zakonom.

Smatramo, da sedanje škofovstvo katoliške cerkve v Jugoslaviji ni doraslo veliki vlogi, ki mu je namenjena v naši državi v Strossmayerjevem duhu, in stavimo naslednja vprašanja:

1.) Ali smatrate, gospod minister, da je poslanica rimsko-katoliškega škofovstva pamflet, ki in izzval versko borbo?

naj bi porušil duševni mir Jugoslovenov vseh ver

Soteššan:

Mejnik

(Povest.)

Mož je kmalu po tem dogodku obiskal prijatelja, ki je živel na Hribeih nad Poljano. Sprejeli so ga nad vse prijazno ter mu postregli s pijačo. Klemenc se je hitro opijanil. Proti večeru se je odpravil v dolino z negotovimi koraki. Zanašalo ga je na desno in na levo kakor ladjo, kadar jo zibljejo morskimi valovi. V dolini pa ga je vrglo za grm, kjer je oblezal kakor klada. Ko se je prebudil, je bila že tema.

Hotel je vstati, a se ni mogel premakniti. Noge so mu kakor prirasle k tlom, tudi rok ni mogel razkleniti.

«Ali me je mrtvoud?» je začel trepetati. «Poprej sem vendar hodil...» Kakor v sanjah se mu je dozdevalo, da je prišel z griča v dolino.

Tedaj ga je v bližini nekdo poklical. «Nace!» Spoznal je svojega sina.

«Oče, kje pa ste?» Pri Klemencu so že pogrešili očeta ter so ga skrbno iskali.

«Tukaj sem», se je oglasil s trudnim glasom. «Ob poli za grmom...»

«Oče!» Fant se je ustrašil, ko ga je zagledal. «Kaj se vam je pripetilo?»

«Nace, vzdigni me... Noge so mi otrpnile... Ne morem se geniti...»

Sin se je sklonil in prijel očeta za roke. Okrog njegovega zapestja je začutil vrstico... Enako tudi na nogah nad stopali.

«Oče, kdo vas je zvezal?» je osupnil Nace.

«Ali sem zvezan?» Klemenc se je počasi zavedel.

«Roke in noge imate zvezane... Kdo vam je to napravil?»

«Kaj pa vem... Legel sem in zaspal... Potem se več ne spominjam...»

Vozli v zapestju so bili tako zategnjeni, da jih je Nace komaj odvezal. Noge pa so mu bile privezane k drevesni korenini.

Klemenc je bil vesel, ko je stopil na noge. Obenem pa ga je bilo sram ter je zapovedal sinu strogo molčati.

Tudi Štrbunc in Klemenc sta se razumela. Seveda tako, da Lipnik o tem ni vedel. Kadar se mu je kaj pripetilo, tedaj je obdolzil soseda. Tako se je izrazil, ko mu je nekdo pokvaril sod sadjevca. Izvrstna pijača je dobila nenadno neprijeten okus, tako da ni bila več užitna. Lipnik je sadjevec pretočil. Na dnu v sodu je našel česen in čebulo.

Take nerodnosti je uganjal Štrbunc toliko časa, dokler sta mu soseda obetala plačilo. Dala pa mu nista ničesar, čeprav ju je kočar večkrat opozoril.

Lipnik se mu je prvi uprl. «Ako si lačen, ti dam kruha», se mu je rogal. «Zato, ker si potreben...»

«Obljubil si mi nekaj več», ga je kočar rahlo opomnil.

«Kdaj?» je Lipnik vprašujoče zategnil.

«Takrat, ko sem Klemenčevi hruški prilival vrelega kropa...»

«Oho!» Lipnik ga je posvaril: «Ali se ne bojiš kaj takega ziniti?»

«Ti si me nagovoril. Tudi živine mu nisem izpustil sam od sebe.»

«Mhm.» Lipnik se je zamislil in Štrbunc si je zadovoljno gladil brado. Mislil je, da je soseda naposled le omajal.

A mož se je zmotil. Lipnik ga je zavrnil po kratkem molku: «Ako bi ti dal, kar zahtevaš, boš

rekel, da sem ti plačal. Zato ne dobiš ničesar. Toži me, ako se upaš...»

Štrbunc je odšel z dolgim nosom. Lipnik je gledal za njim ter mu kazal osle. Zasmehovanje je kočarja najbolj jezilo. «Čakaj, čez sedem let vse prav pride», mu je zapretil, preden je izginil za ovinkom.

Pri Klemencu je Štrbunc prav tako slabo našel. Ko ga je spomnil obljube, ga je sosed vprašal, koliko je zaslužil.

«Nekaj mi boš menda že odrinil.» Dedec bi bil zadovoljen z majhno nagrado.

Klemenc ga je obrisal pod nosom: «Zato, ker si delal drugim kodo, hočeš biti plačan...»

Dedec mu je zabrusil: «Storil sem to, kar si mi naročil...»

«Štrbunc!» Sosed ga je premeril od nog do glave. «Glej, da ne izve Lipnik, kaj si mu napravil...»

«Tudi ti se ga boj. Nikar ne umivaj z amorca...»

«Hahaha!» Klemenc se je prisiljeno rezal. «Kdo pa je bil pri Lipniku v kleti? Ali te peče vest zaradi jesiha s čebulo?»

Štrbunc se je ustrašil. Tedaj je zasovražil Lipnika in Klemenca iz dna svoje hudobne duše. Vendar pa se je potuhnil in previdno skrival svojo jezo. Miroval bo toliko časa, dokler ne zastarajo njegovi grehi. Ko bo odstranjena nevarnost jima bo vrnil z visokimi obrestmi, ako mu poprej ne uideva v krtovo deželo.

Lipnik in Klemenc sta že davno strohnela v hladni zemlji. Tudi Štrbunc se je postaral, vendar pa še ni pozabil svoje obljube. Zdad se mora podvizati, dokler popoluoma ne opeša.

Čas je izmenjal na Poljani mnogo gospodarjev. Tako tudi pri Lipniku in Klemencu. Staro

2.) Ali smatrate, da je osnovna svrha te poslanice, izvojevati cerkvi nadoblast nad državo v vprašanju vzgoje jugoslovenske mladine?

3.) Kaj nameravate storiti, da zavrnete ta napad nepoklicanih na osnovne pravice državne oblasti?

4.) Kako boste pomirili našo javnost in zaščitili Sokola kraljevine Jugoslavije pred tako drznimi in tendencioznimi napadi?

5.) Kakšno je stališče kraljevske vlade o vlogi cerkve sploh v vprašanju vzgoje mladine?

6.) Ali so resnične navedbe poslanice o dogodkih na Visu, v Varaždinu, Novi Gradiški in Boštanju in kaj boste storili, če so resnične, odnosno če niso resnične?

7.) Ali so osnovane trditve poslanice v sokolskih plesih in predstavah?

8.) Ali ste voljni pojasniti škofom in nepoučenim javnosti, da Sokolstvo ni nikaka brezverska in protiverska organizacija, niti pogubna za versko

in npravstveno življenje naše mladine in da Bog ne bo zahteval od roditeljev strogega računa, če pošiljajo svoje otroke v Sokola?

9.) Ali ste, gospod minister, kot Hrvat, Jugosloven in rimski katoličan in kot bivši hrvatski Sokol pripravljeni javno raztolmačiti, da je navadna podla laž, kar poslanica pravi, da Sokol noče ničesar vedeti o našem Odrešeniku in o poštenem našem hrvatskem in slovenskem imenu?

10.) Kaj mislite o političnem ozadju te poslanice?

11.) Ali je končno resnica, da se nekateri škofje zaradi svojih podpisov na poslanici opravičujejo pri vladi in jih oporekajo, da bi zopet upostavili neposredne stike med seboj in državnimi oblastmi.

Prosimo vas, gospod minister, da nam izvolite na ta vprašanja odgovoriti na eni prihodnjih sej narodne skupščine.

Pričetek glavne razprave zaradi šenčurskih izgredov

Obtoženih je 12 osumljencev z bivšima narodnima poslancema Brodarjem in Štrcinom na čelu

Pred državnim sodiščem za zaščito države v Beogradu se je v ponedeljek zjutraj pričela glavna razprava proti bivšima narodnima poslancema Janezu Brodarju in Ivanu Štrcinu, proti bivšemu oblastnemu poslancu Umniku in devetim drugim soobtožencem. Zagovarjati se morajo zaradi obtožbe državnega tožilstva, da so nekateri kot voditelji, drugi kot udeleženci sodelovali pri izgredih, ki so lani tako žalostno proslavili zlasti kamniški in kranjski srez. Prevratniško gibanje, ki se je začelo pojavljati kmalu po izstopu predstavnikov bivše SLS iz vlade, ki so poprej v njej sodelovali tri leta, je prišlo v nekaterih krajih Gorenjske v lanskem maju do takega izraza, da njih značaj ni bil več samo protivladavinski, marveč delno že naravnost protidržaven. Začelo se je v Ljubljani ob priliki Koroščeve proslave v Unionu 8. maja, nadaljevalo naslednje

nedelje in praznike v nekaterih krajih kamniškega in kranjskega sreza, sodu potrpežljivosti varnostnih oblastev pa so izbili dno izgredi, s katerimi je nahujskana množica izkušala 22. maja preprečiti v Šenčurju pri Kranju shod takratnemu poslancu župniku g. Barletu. Tam je moralo orožništvo oddati več strelav v zrak, da je iztreznilo zapeljane in nahujskane ljudi in vzdržalo red.

Obširna preiskava, uvedena zaradi šenčurskih dogodkov, je precej posvetila tudi v ozadje in pokazala, s kako zagrizenostjo se je vodila obsežna razdiralna akcija. V teku preiskave je bilo aretiranih več osumljencev. Kolikor niso bili zopet izpuščeni, so bili izročeni delno deželnemu sodišču v Ljubljani, delno pa državnemu sodišču za zaščito države v Beogradu. Pred tem sodiščem so sedaj obtoženi:

1.) Janez Brodar, rojen v Hrastju pri Kranju, star 48 let, oženjen, posestnik in bivši narodni poslanec;

2.) Anton Umnik, rojen v Šenčurju, star 46 let, oženjen, posestnik, bivši poslanec v oblastni skupščini;

3.) Ivan Štrcin, rojen v Kapli vasi pri Mengšu, star 48 let, oženjen, posestnik, bivši narodni poslanec;

4.) Jernej Vombereger, rojen v Pšeničnih Policah, star 39 let, oženjen, sobni slikar, brez premoženja;

5.) Franc Grilc, rojen v Gradu, star 29 let, kmečki sin, samski, brez premoženja;

6.) Vinko Kos, rojen v Voklem, star 29 let, kmečki sin, brez premoženja, neoženjen;

7.) Josip Loboda, rojen v Podgori, star 20 let, hlapec, neoženjen, brez premoženja;

9.) Peter Ceraar, rojen v Mengšu, star 19 let, zidarski pomočnik, samski;

10.) Alojz Ilija, rojen v Spodnjem Brniku, star 28 let, slušatelj prava, neoženjen;

11.) Matija Škrbec, rojen v Podcerkvi, star 47 let, župnik v Kranju;

12.) Franc Gregorin, rojen v Klopču, star 32 let, delavec, neoženjen.

Prvi trije obtoženci, Brodar, Umnik in Štrcin, so bili pridržani v preiskovalnem zaporu, ostali obtoženci pa so bili po končanem preiskovalnem postopku izpuščeni, tako da se zagovarjajo sedaj na svobodi.

Za razpravo, ki se prvič od obstoja državnega sodišča nanaša na posebne politične razmere v Sloveniji, vlada v vseh političnih krogih veliko zanimanje in je zato razumljivo, da so skoro vsi večji listi v državi poslali na razpravo svoje poročevalce, nekateri celo po več. Zanimanje med beograjskim občinstvom je manjše, zato na razpravno dvorano ni bilo navala. Pač pa je bilo v klopih, odrejenih za občinstvo, več prijateljev in sorodnikov obtožencev.

Večji del obtožencev, ki so razen bivših poslancev in glavnih obtožencev Ivana Štrcina, Janeza Brodarja in Antona Umnika vsi na svobodi, se je pripeljal v Beograd z jutrnjim brzim vlakom v ponedeljek. Na beograjskem kolodvoru

sovraštvo se je z leti ohladilo. Kar je razdvajalo stare, so mladi pozabili.

Štrbunc pa še ni pozabil dejanj, za katere pred leti ni prejel plačila. Zoaj je napolnil ura maščevanja. Kakor zver za plenom, tako se je plazil za Jelšo proti mejniku med Lipnikom in Klemenčevim gozdom. Previdno je izkopal kamen in zasul jamo. Na vrhu je nasadil trave ter jo pokrnil z drobnim listjem. Mejnik je postavil nato precej daleč na Lipnikovo zemljo.

«Zdaj se pa le dajta!» je vzkliknil po storjenem delu. «Kar v lase si skočita!»

Dedec ni mogel dočakati, da bi možaka opazila spremembo. Nestrpno je hodil okrog kože, odkoder se je videlo po vasi in proti gozdu. Kar poskočil je od veselja, ko je zagledal Lipnika, ki jo je mahal iz hoste proti domu.

V prijetno tišino nedeljskega večera je udarilo glasno prerekanje. Lipnik in Klemenc sta prišla iz vasi in zavila na pot proti Jelši. Kočarja je prešinilo vrazje zadovoljstvo. «Štipljeta se in zbadata, da je veselje», ju je pohvalil. «Tako so delali stari do poslednjega dihljeja. Prišel je dan obračuna...»

S ponosom se je ozrl Štrbunc na mejnik, ki naj bi obnovil na Poljani staro sovraštvo. Potem jo je ubral domov po daljši poti, da bi nihče ne slutil, odkod je prišel. Po vasi so že govorili o sporu, ki je nastal med Lipnikom in Klemencem. Dedec se je delal, kakor bi ničesar ne vedel.

Lipnik je hodil od soseda do soseda in nabiral priče. Toda mladi gospodarji se niso vneli za pričevanje. Izgovarjali so se, da jim ni znana meja, ker so bili takrat še otroci, ko se je vršila zadnja pravda.

Tudi Klemencu se je slišno godilo. Obema so kazali sosedge proti koči, češ, Štrbunc je bil ta-

krat zraven, ko so postavljali mejnike. On mora natanko vedeti, kje je meja.

Potuhneni stavec pa ni hotel mnogo govoriti. Ko mu je Lipnik obrazložil, kje je našel mejnik, tedaj se je vedel tako, kot bi ga prav nič ne zanimalo. «Menda bo že prav», je rekel naposled malomarno.

«Dedec, ali si ob pamet?» Lipnik se je razhudil: «Kakor je videti, držiš s Klemencem...»

«Z nobenim», je kratko zanikal.

«Resnico boš moral izpovedati.» Lipnik ga je hotel pridobiti, zato ga je postrašil: «In prisegel boš pri sodni obravnavi.»

«Jaz nikoli! Kar je bilo pred leti, sem pozabil. Spomin mi je na starost opešal.»

Vsaj približno boš vedel, kje ste takrat došli mejo...»

Štrbunc mu je nagajal: «Nikjer drugje kakor tam, kjer smo vkopali kamen...»

«Mejnik je očitno prestavljen!» je pilnil Lipnik.

«Beži, beži. Klemenc ni tako neumen...»

«Kdo drugi nima nič od tega...»

«Vedeti mora, da bo izgubil pravdo.» Kočar ga je nalašč zagovarjal.

«Dobil jo bo po grbi, da bo pomnil.»

Štrbunc ga je hujskal: «Le dajta se, le dajta! Zmaga bo tam, kjer je pravica... Ako veš, da imaš prav, ne odnehaj!»

«Prisilil me je, pa se bo kesal. Nerač se tožarim, pa ne gre drugače.»

«Matevž, nikar ne prizanašaj!» — Tako je zlobnik osrčeval soseda, po drugi strani pa navduševal Klemenca: «Lipnik se boji, da ga boš premagal...»

«Kaj pa govori?» je zanimalo Klemenca.

«Pravi, da nima dokazov», se mu je debelo zlagal.

«Ako izgubim pravdo zaradi zemljišča, ga bom tožil zato, ker me je osumil, da sem prestavil mejnik», je razlagal Klemenc z vso resnobo.

«Eh, kako pa! Nič ne boš izgubil!»

Ta trditev je Klemencu silno ugajala. Štrbunc mora nekaj vedeti. In mož je na Poljani najstarejša oseba.

«Sitni ljudje zmeraj nekaj iščejo...» Klemenc je pogledal starca zaupno kot svojega najboljšega prijatelja.

Štrbunc mu je prikimal: «Siten je, siten. Križ je s takim sosedom.»

Klemenc je računl na pomoč premetenega starca, zato se mu je dobrikal: «Ti veš natanko, kje je meja. Ako bi držal z menoj, bi ti nekaj odrinil...»

Kočar se je spomnil obljube starega Klemenca, ki ga je nekdan tako nesramno varal. Misli si je: «Osel gre samo enkrat na led» in rekel hladno: «Nace, zaradi mene naj bo, kakor hoče. Ako boš ti dobil, tedaj bo sosed izgubil, ali pa bo narobe. Če bi se jaz vtaknil vmes, bi se zameril tebi ali pa sosedu.»

«Seveda.» Možaku ni prijal tak odgovor, a se je moral zadovoljiti. Štrbunca ni maral siliti, ker je nevarno, da bi naposled kaj izbleknil v njegovo škodo.

Poljana se je razdelila v dva tabora. Nekaj jih je držalo z Lipnikom, drugi pa s Klemencem. Vsi so bili radovedni, kakšne uspehe bo prineslo posredovanje občinskih očetov.

(Dalje prihodnjič.)

**Priporočajte in širite
„DOMOVINO“!**

Jih je pričakoval bivši osebni tajnik g. dr. Korošca g. Krošelj, ki je razdelil med nje seznam stanovanj po raznih hotelih

Glavni zagovornik obtožencev je ljubljanski odvetnik dr. Miha Krek, ki je bil že pretekli teden v Beogradu, da bi pridobil zagovornike iz vrst opozicijskih beograjskih odvetnikov. Večina jih je že po objavi Koroščevih punktacij odklonila zagovorništvo z utemeljevanjem, da bi ne mogli braniti politično, nego samo pravno. Tako je bil zagovorniški zbor popoln šele zadnje dni pred razpravo.

Zagovarjali bodo: dr. Juro Adlešič iz Ljubljane Janeza Brodarja, dr. Mohorič iz Ljubljane Antona Umnika, dr. Miha Krek iz Ljubljane Ivana Štrcina in Josipa Loboda, odv. dr. Ivan Ribar iz Beograda Jerneja Vombergerja, doktor Lamešič iz Vinkovcev Franca Grilca, Bora Prodanović iz Beograda Vinka Kosa, Ninko Petrovič iz Beograda Tomaža Ogrina, Božidar Vlajić iz Beograda Petra Cerarja, doktor Rajko Djerđmanović Alojzija Ilijo, dr. Pegan iz Ljubljane župnika Matijo Škrbca in Jovan Zdravković iz Beograda Franca Gregorina.

Čakajoči na pričetek razprave so se obtoženci na hodniku posvetovali z doletjenimi jim zagovorniki. Kranjskega župnika Škrbca je spremilo na sodišče nekaj duhovnikov. Večini obtožencev se je brala z obraza precejšnja vznemirjenost, ki je bila vedno večja, čim bolj se je zavlačeval pričetek razprave.

Državno sodišče je nameščeno v nekdanjem finančnem ministrstvu, starinski enonadstropni stavbi na dvorišču novega finančnega ministrstva. Takoj ob vhodu je mala sobica, kjer se izdajajo vstopnice, kar je pri vseh razpravah potrebno zaradi tega, ker je razpravna dvorana razmerno majhna. Prostori, ki so služili prej za pisarne, so le za silo prirejani za državno sodišče. Prostor za sodnike, zagovornike in obtožence deli od občinstva preprosta miza za novinarje, takoj za njo pa je pet vrst stolov za občinstvo. Kdor je navajen dvoran na primer na ljubljanskem ali mariborskem sodišču in prvič vstopi v razpravno dvorano državnega sodišča, je razočaran nad preprostostjo, ki pa prav zaradi tega vpliva resnobno.

Ob 9:45 je stopil v dvorano dvoran senat. Predseduje mu sodnik državnega sodišča dr. Bubanj, člani senata pa so sodniki istega sodišča, in sicer Vladislav Margetič, dr. Anton Stuhec, Trajko Stamenković, Milorad Kurtović, Vojislav Paljić in Svetimir Vukajlović. Zapisnikar je sodnik Vojislavljević, obtožnico pa zastopa namestnik glavnega tožilca dr. Djarov.

Občinstvo in obtoženci, ki so doslej stali pred sodniško mizo in se med seboj pogovarjali, so utihnili in po vstopu senata je zavladala v dvorani grobna tišina.

Predsednik dr. Bubanj je začel razpravo tako: «Otvarjam glavno razpravo proti Janezu Brodarju in 11 tovarišem, ki so obtoženi pred državnim sodiščem zločinov po zakonu o zaščiti države. Priče, ki so pozvane na razpravo, bodo zaslišane v petek in soboto. Pričnimo!»

Nato je predsednik po vrsti klical posamezne obtožence, ki so se oglašali nekateri bolj, drugi manj glasno. Po vrstnem redu, kakor so bili poklicani, so se obtoženci namestili na dveh obtoženskih klopih od desne proti levi, tako da so sedeli na prvem mestu Brodar, Umnik in Štrcin. Na levo in desno od obtožencev se je vsedel po en orožnik, ob strani pa je stal poveljnik straže orožniški poročnik. Zagovorniki so se razvrstili pri dveh mizah levo in desno od sodniške mize.

Po končanem pozivanju obtožencev je predsednik dr. Bubanj ugotovil, da manjka obtoženi Franc Grilc z Grada pri Cerkljah.

«Zakaj Grilca ni tu?» je vprašal zagovornike in obtožence. «Saj mu je bilo povabilo na glavno razpravo v redu dostavljeno.»

«Ne vemo», so odgovarjali hkratu obtoženci in zagovorniki.

«Odrejam, da se proti njemu postopa po zakonu in da se s silo privede na razpravo», je

kratko odredil predsednik in nadaljeval: «Zaradi tega odlagam javno razpravo na jutri ob 8. zjutraj Orožništvu v Cerkljah naj se takoj izda brzojavni nalog, da privede obtoženca k razpravi.»

Predsednik se je obrnil nato še k navzočnim obtožencem in jih pozval, naj redno prihajajo k razpravam. «Ako se mi jutri zjutraj zakesni le eden, bom proti vsem odredil zapor. Ne bomo po nemarnem tratili časa. S tem zaključujem današnjo razpravo.»

Obtoženci so v spremstvu zagovornikov hitro zapustili dvorano državnega sodišča.

Nadaljevanje razprave sledi v prihodnji številki.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjem mariborskem živinskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: volji, debeli, 3 do 3-50, poldebeli 1-75 do 2-50, plemenski 1-25 do 1-75, biki za klanje 2 do 3, krave, klavne, debele, 1-50 do 3-75, plemenske 1-25 do 2, klobasarice 1, mlada živina 3-50 do 4 in teleta 4 do 5 Din. Mesne cene: volovsko meso I. 8 do 10, II. 6 do 8, meso bikov, krav in telic 4 do 5, telečje meso I. 12 do 14, II. 8 do 10, sveže svinjsko meso 10 do 16 Din.

Sejmi

27. februarja: Radohova vas, Ig, Sv. Lenart pri St. Ilju pod Turjskom.

1. marca: Planina pri Sevnici, Velike Poljane, Konjice, Krka, Nova vas na Blokah, Marenberg (le za živino).

2. marca: Toplice pri Novem mestu, Velenje.

3. marca: Vrnsko, Gornji Tuhinj, Oplotnica, Veliki Cirknik, Koprivnica.

4. marca: Petrovče, Boštanj, Vuzenica.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah: 1 dolar za okrog 58 Din; v devizah:

1 holandski goldinar za 23-20 do 23-32 Din;

100 nemških mark za 1361-25 do 1372-05 Din;

100 italijanskih lir za 291-46 do 293-86 Din;

1 dolar za 56-80 do 57-08 Din;

100 francoskih frankov za 225-21 do 226-33 Din;

100 češkoslovaških kron za 169-23 do 170-09 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 193 do 200 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 45 Din.

Kratke vesti

== Ustanovitev krožka za pridelovanje travnih semen. Po prizadevanju sreskega načelstva v Kranju se je ustanovil 18. t. m. v Škofji Loki krožek za pridelovanje travnih semen. V krožku so posestniki iz Vinharjev pri Poljanah nad Škofjo Loko, en posestnik pa iz Kokrice pri Kranju. Ti imajo že izkušnje na tem poprišču in je pričakovati, da se iz prvih početkov kmalu razvije nova pridobitna panoga za umne kmetovalce, ki bi se specializirali v pridelovanju travnih semen. Ta panoga ima vso bodočnost, ker zavisi od nje izboljšanje našega pridelovanja krme in s tem seveda živinoreje in mlekarstva. Pridelovanje semen je pri nas že davno nujno potrebno, saj gre iz države obilo denarja za nakup dragih travnih semen, ki bi jih prav lahko doma pridelovali. Na ustanovitvenem sestanku v Škofji Loki, ki ga je vodil kmetijski referent g. Sustič, se je sporazumno določil tudi travni izbor kot podlaga glede vrst trav. V izboru so trave, ki so iz strokovnega in kupčijskega vidika najbolj važne. Razen trav bodo člani krožka pridelovali tudi seme bele detelje in rožičkaste nokote, ki sta za sestavo travnih mešanice zelo važni.

== Kmetijski tečaj v Zgornji Besnici. Sresko načelstvo v Kranju priredi v Zgornji Besnici pri Sv. Joštu celodnevno živinorejski in sadjarski tečaj v nedeljo 12. marca. Razen predavanj iz obeh strok bodo ogledi hlevov, svinjakov in sadovnjakov. Tečaj se prične ob 8. dopoldne in bo trajal z opoldanskim odmorom do 5. popoldne. Kmetovalcem iz obeh Besnic, a tudi iz bližnjih Nemilj in Podblice je svetovati, da se tečaja številno udeležijo.

DOPISI

AMBRUS. Dovolite, g. urednik, da se še malo nekoliko oglasimo v nam priljubljeni «Domovini». Vaš list dobiva v našem kraju vedno več naročnikov, čeprav je huda denarna kriza. Seveda to nekaterim ljudem ni po godu. Pa kaj hočemo, svet se obrača! V zadnjem «Domoljubu» pravi dopisnik, da se krči krog naročnikov dobrih časopisov. Prosimo gospoda dopisnika, da nam pove po svoji najboljši pameti, kateri so tisti dobri časopisi. — Po novem občinskem zakonu izgubimo občinski urad ter bo zanj sedež občine ali v Hinjah ali Žvirčah ali Zagradcu. Poslednji kraj bi bil tukajšnjemu prebivalstvu najbolj po volji, ker gre od nas ves promet proti Zagradcu in železniški postaji Stični. V Zagradcu imamo tudi že pošto in dobro avtobusno zvezo.

MALA NEDELJA. Krajevna organizacija JRKD pri Mali Nedelji bo imela v nedeljo 26. februarja takoj po rani maši letni občni zbor, na katerem bosta poročala naš narodni poslanec g. Jakob Zemljič in banovinski svetnik g. Franjo Skuhala. Obširneje poročilo bo podal tudi zastopnik banovinske organizacije.

SV. DUH NA STARI GORI. Tukajšnja krajevna organizacija JRKD bo imela 26. t. m. ob 2. popoldne redni občni zbor, na katerega je povabljen tudi zastopnik banovinske organizacije. Poročili o političnem položaju bosta podala narodni poslanec g. Zemljič in banovinski svetnik g. Skuhala.

SV. LOVRENC V SLOVENSКИH GORICAH. Na masno nedelo prideta k Lovrenci dva prleška voglednika po dve prleški nevesti. Voglednika ta oblečena v bele robače in hodne gate, na nogah pa iz žive kože podplate. Neveste do mele duge jajčke, pa debejle kočmajčke. V novi šoli mo prazili krapčiče, pa kuhali klobase; poleg toga te čuli špase. Zato pa vsi tisti, ker se radi režite, zagvisno na masno nedelo k Lovrenci prite!

ST. ILJ PRI VELENJU. (Smrtna kosa.) Tukaj je umrl 11letni sinko posestnika in kovaškega mojstra Ignac Kuhar. Priredili so mu prav lep pogreb. Pod vodstvom šolskega upravitelja g. Stanka Gradišnika so prišli trije učitelji z nad 100 učenci v njegovo rojstno hišo in so spremljali pokojnega učenca na njegovi zadnji poti. Po končanih cerkvenih obredih so učenci napolnili grob s šopki. Ob odprtem grobu se je učenka Ivanka Hrovatova v imenu vseh učencev ganljivo poslovila od rajnega sošolca. Pod vodstvom učitelje so zapeli učenci «Vigred». Naj bo malemu pokojniku lahka zemlja, njegovim svojcem pa naše iskreno sožalje!

DOMAČE NOVOSTI

* Narodna skupščina je obračunala s punktašk. Na seji narodne skupščine v petek je bilo prav živahno. Seja je bila posvečena odgovoru na punktacije, ki so jih prejšnjega dne podali v senatu dr. Superina in tovariši. Najprej je poslanec dr. Bačić ob viharnem pritrdjevanju vse zbornice zavrnil dr. Superino, češ, da ti gospodje nimajo pravice, dajati take izjave, ker nimajo nikogar za seboj in ker jih ni nihče v to pooblastil. Ko je poslanec dr. Preka čital Superinove punktacije, je bil v zbornici velik hrup. K besedi so se oglasili še poslanec in bivši minister dok-

Pravi pot za čosego lepih**belih zob**

kakor tudi istočasna odstranitev neokusne barvanega zobnega obločka je mogoče: Iztisnite malo količino Chlorodont zobne paste na suho Chlorodont zobno ščetko (t. j. specialna ščetka z zobnim rezom), drgnite svojo zobe od vseh strani, kakor tudi od zgoraj na vzdol. Pomočite šete nato ščetko v vodo, ter izplaknite si usta temeljito, grgrajte s Chlorodont u no vodo. Uspeh je presenetljiv! Neokusna barva zobnega obločka je izginila in ostane vam v ustih prijeten svež občutek. Zahtevajo izrečno Chlorodont zobno pasto. Tuba Din. 8.- in Din. 13.-. Dobiva se povsod.

kor Angjelinovič, poslanec dr. Vošnjak in poslanec Stefanovič, ki so vsi ostro obsojali punktacije in naglašali, da sta narodno in državno edinstvo izvršni dejstvi. Popoldne je govoril še poslanec Dimitrijevič, ki je poudaril, da je narodna skupščina na dostojanstven način zavrnila najnovejšo separatistično akcijo in tako v imenu vsega jugoslovenskega naroda odločno obsodila početje teh ljudi.

* **Dva lepa shoda JRKD.** V nedeljo dopoldne se je vršil v Košeninovi gostilni na Vranskem zelo dobro obiskan shod JRKD, ki ga je vodil g. Karel Košenina. Narodni poslanec gosp. Ivan Prekoršek je izčrpno poročal o političnem in gospodarskem položaju, nato pa dajal razna pojasnila in sprejemal prošnje in pritožbe. Ob 15. so se zbrali v narodni šoli na Gomilskem zaupniki JRKD z Gomilskega, Vranskega, Polzele, iz Grajske vasi, Prekope, Braslovč, Št. Petra in Šent Pavla pri Preboldu h konferenci, ki se je pa zaradi velike udeležbe pretvorila v shod. Narodni poslanec g. Prekoršek je tudi tu poročal o političnem in gospodarskem položaju in o punktacijah separatistov in znanem napadu na Sokolstvo. Shod je vodil g. Franjo Šega, šolski upravitelj na Gomilskem. Na obeh shodih je bila narodnemu poslancu soglasno in z navdušenjem izrečena zaupnica.

* **360letnica mučeniške smrti Matije Gubca.** V zadnji številki «Domovine» je tiskovna pomota zakrivila, da je imel v delu naklade naš uvodni članek v naslovu napako. Nismo torej v sredo 15. t. m. obhajali 350 letnico nego 360letnico mučeniške smrti Matije Gubca.

* **Ant. Mohor: Kosovska drama.** Maribor 1932. Založil pisatelj. Založna na Kosovem polju tudi Slovincem ni neznana. Učitelj Anton Mohor jo je predložil v obliki mladinske igre, ki bo brez dvoma dobro došla novost ne le šolam, ampak tudi vsem društvom, ki vprižarjajo mladinska odrska dela. Igro toplo priporočamo v prepričanju, da bo povsod z veseljem sprejeta. Skromna cena 5 Din (brez poštnine) za izvod omogoča nabavo tudi gmotno šibkejšim društvom. Naroča se na naslov: Ant. Mohor, učitelj, Maribor, Ob jarku 6/I.

* **Iščemo in oddamo.** Prejeli smo: Dan na dan dobivamo od siromašnih staršev iz mesta in z dežele prošnje za namestitev ukaželjnih dečkov za razne obrti. Oddati imamo več vajencev in vajenk za trgovino, mehaniško stroko, krojaštvo, modistke, brivnice, hotelirje, tesarstvo, kovaštvo in drugo. Za vse te poklice so nam zlasti dobro došli šefi, odnosno mojstri, ki bi sprejeli vajence z vso oskrbo. Obenem pa iščemo vajence za pekarsko in mesarsko obrt. Starši, ki bi oddali vajence za ta dva poklica, naj se takoj javijo. Ponovno prosimo tudi mojstre za ostale poklice, da se nam javijo, kakor tudi vajence za katerikoli poklic. Prosimo, pišite na: Dobrodelno društvo «Varstvo», Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta 17.

* **Ljudska knjižnica pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji** vprižori na pustno nedeljo popoldne po večernicah gledališko igro «V Ljubljano jo dajmo». Za številan obisk se priporoča odbor.

* **Eksplodija v čistilnici olja v Trstu** je zahtevala sedem življenj. Dne 15. t. m. okrog 14. ure je v tržaški čistilnici olja več delavcev in inženjerjev montiralo neki stroj. Pri tem so uporabljal oblon s kisikom. Nenadno pa je oblon eksplodiral in drobel železnega plašča so zadeli dvanajst ljudi. Trije delavci in en inženjer so bili na mestu mrtvi. Dva druga delavca in neki inženjer so umrli potem v bolnišnici. Ranjenih pa je bilo pet ljudi. Mrtvi so: delavci

Ivan Simčič, Anton Belgan, Peter Tapainer, Peter Russo in Ernest Rizzi ter inženjerja dr. Romeo Mario in Josip Rebek; hudo ranjeni: delavci Anton Karbončič, Franjo Pohar, Marij Žerjav, Albin Toscani in motorist Ivan Pölen.

* **Odmev poseta koroških Slovencev v Ljubljani.** Kakor poročajo iz Koroške, je bil skupni pevovodja pevskih zborov koroških Slovencev, ki so nedavno gostovali po raznih mestih Slovenije, g. Janez Kropivnik iz Brnce v Ziljski dolini, na pritisk narodno-socialističnih krogov pred kratkim odpuščen iz službe. Nameščen je bil pri tvrdki Katz & Klump na Brnci. Kolikor je znano, so mu grozili že prej, da bo odpuščen, ako pojde na pevsko potovanje v Jugoslavijo, in so sedaj svojo grožnjo tudi izpolnili.

* **Samomor mladega posestnika.** Nedavno dopoldne je v mali gorski vasi Prapretnem-Zakalu v kamniškem okraju izvršil samomor mladi posestnik Peter Jerše. Ko je šla žena zjutraj zdoma, se je umil, obrl in se oblekel v nedeljsko obleko. Šel je pod domači kozolec, ki stoji v bližini hiše in postlal po tleh na debelo s steljo, nato prislonil na kozolec staro vojaško puško in si nastavil cev na srce ter sprožil. Smrt je nastopila takoj, ker mu je krogla prebila srce. Vzrok samomora mladega posestnika ni znan.

Lepota predpisuje. Kdor je lep, mora še posebno paziti na to, da z vztrajno uporabo dobre Chlorodont zobne paste doseže lepe zobe. Poskus Vas bo prepričal. Tuba Din. 8.—

* **Železniška nesreča pri Sušaku.** Nedavno se je zgodila na progi Sušak—Bakar nenavadna železniška nesreča. Burja je prevrnila službeni voz in en potniški vagon potniškega vlaka, ko je vozil na postajo Škrljevo. Vlakovodjo v službenem vagonu je zmečkalo, med potniki pa sta bila poškodovana vojak Danilo Milkovič in učiteljica Balbina Etihova. Mrtvi vlakovodja je Ivan Saladin iz Ptuja. Njegovo truplo so odpeljali v Škrljevo, kjer živi njegova družina. Vojak Danilo Milkovič si je zlomil roko. Učiteljica Balbina Etihova, doma iz Litiše, si je zvilila nogo.

* **Smrt vzorne služabnice.** Te dni je umrla v Celju v 76. letu starosti Marija Iskračeva, kuharica pri rodbini trgovca g. Ivana Hönigmannna. Pokojnica je služila celih 46 let pri sorodnih rodbinah Egersdorferjevi in Hönigmannovi. Bila je vzor služabnice: izredno zvesta, marljiva in skromna. Blag ji spomin!

* **Velik požar.** V občini Vrhah pri Slovenjgradcu pri Repniku je 16. t. m. zjutraj ob 2. nenadno nastal ogenj na skednju in se z naglico razširil na hišo. Obe poslopji sta zgoreli do tal. Istega dne popoldne pa je začelo goreti na skednju nekaj sto korakov oddaljenega soseda Perujaka. Rešili so komaj živino. Kako je nastal ogenj, se še ne ve.

* **Otrok je utonil v vodnjaku.** V domačem vodnjaku v Krčevini pri Vurbergu je utonil Slavko Bračko, petletni sin posestnika. Njegova mati je v gozdu sekala drva, fantek pa se je v bližini igral ter čez nekaj časa neopazno izginil. Mislječ, da se je pri igri kam oddaljil, ga je šla mati iskat čez kake pol ure, ko je svoje delo opravila. Našla pa ga je v vodnjaku mrtvega. Brez dvoma je otrok iz radovednosti pogledal v vodnjak, izgubil ravnotežje in padel vanj.

* **V smrt zaradi bede.** V Gorenji vasi se je te dni obesil neki berač, ki je prenočeval v hlevu pri Veršajnerju. Obešenca je prva našla gospodinja, ko je šla zjutraj po opravih v hlev. Takoj je bilo obveščeno o samomoru županstvo, ki je ukrenilo vse potrebno in poskrbelo tudi za samomorilčev pogreb. Pri samomorilcu so našli nekaj osebnih listin, iz katerih je razvidno, da gre za Jožeta Jerovška, rojenega leta 1863, v Loki pri Mengšu, kamor je bil tudi pristojen. V smrt ga je pognala beda.

* **Tragična smrt gostilničarja.** Dne 16. t. m. se je zgodila v Štorah huda nesreča. Gostilničarja in posestnika g. Franca Debelaka iz Štor je povozil ob 17. uri 45 min. tovarni vlak, ki je vozil iz Celja proti Sv. Juriju. Malo prej je sedel Debelak v gostilni v družbi nekaterih gostov in se razgovarjal z njimi v zelo dobrem razpoloženju.

Nato je vzel čepico in šel iz gostilne, kakor je bila njegova navada, ker ni ostal dolgo na enem mestu. Ko se je odpeljal mimo vlak, je železniški uslužbenec g. Jug opazil, da je bil na progi nekdo povožen. Takoj se je ugotovilo, da je bil ponesrečenec gostilničar Debelak. Debelak je štel 74 let in je bil močno naglušen in tako ni čudno, da ni čul prihajajočega vlaka. Debelak je bil splošno spoštovan mož. Bodi mu blag spomin!

* **Smrten padeč v Ljubljano.** Na Sv. Petra nasipu se je v nedeljo malo pred poldnevom zgodila huda nesreča. V tistem času je stopal ob kavarni «Central» 43letni strojarski mojster Blaž Setničar, uslužben v Pollakovi tovarni. Bil je menda nekoliko vinjen in ko se je približal robu Ljubljaničine struge, mu je spodrsnilo, da je padel čez škarpo v Ljubljano, kjer je zadel z glavo v tramovje. Prebil si je lobanjo in obležal na licu mesta mrtve.

* **Smrt otroka v apneni jami.** Te dni je nastalo med prebivalci v tako zvani Sibiriji v Ljubljani, znani barakarski koloniji ob Cesti dveh cesarjev, silno razburjenje. Popoldne je namreč prišel mimo globoke apnene jame na travniku tik vrste barak neki ondotni stanovalec in opazil v motni vodi, ki se je zbirala v jami, modro krilce. Mož se je radoveden sklonil nad poldrugi meter globoko jamo in ugotovil, da leži v vodi otrok. Nemudno je poiskal v bližini dolg kol in dvignil trupelce iz vode. Medtem je že tudi sklical ljudi in so prihiteli iz kože tudi starši otroka. Bila je to 4letna Jožica, hčerka delavca Andreja Kendiča. Otrok je odšel iz barake že pred pol ure. Starši so menili, da skače okrog barake in seveda niso slutili nesreče. Otrok pa je bil medtem že mrtve. Kakor domnevajo sosede, se je deklica ustrašila domačega psa, ki je zalajal, zaradi česar je, hoteča se mu umakniti, skočila naprej, in se prevrnila z glavo navzdol v nezavarovano jamo.

* **V samoobrambi.** Te dni je obravnavalo okrožno sodišče v Mariboru primer, da je človek ubijal v obrambi lastnega življenja. Zagovarjal se je 32letni lovski paznik iz Pekar Jožef Mustra. Obtožnica mu očita, da je novembra v Spodnjih Hočah usmrtil s nožem Ivana Holcerja ter ranil Franca Kirbiša, s čimer da je prekorščil mejo obrambe. Do žalostnega dogodka je prišlo v neki gostilni v Spodnjih Hočah. Osumljenec se je mudil tam s svojim tovarišem ter sedel z nekaterimi delavci iz prepočilnice lesa. Pogovor je nanesel tudi na divje lovice, ki so stalna prikazen v hoških gozdovih. Pri tem je prišlo do spora z delavci, ki so navalili na Mustra ter ga ogražali. Napadeneec je potegnil v obrambi nož ter zadel Holcerja v trebuh, Kirbiša pa je ranil v stegno. Holcer je umrl zaradi izkrvavitve. Obtoženec se je zagovarjal s silobranom, kar mu je sodišče priznalo in ga oprostilo vsake krivde.

* **Nasilnega svaka je pobil s sekuro.** Ko se je nedavni večer podal viničar Anton Šiško iz Erjavcev s svojo družino k počitku, je prišel pred njegovo hišo Ludovik Toš, posestnik iz Brengovcev v mariborskem srezu, ki je tistega dne tam mimo gnal kravo, katero je kupil v Slavčini. Medtem ko je gonjač gnal kravo dalje, se je Toš ustavil pred hišo, začel razgrajati in velet Šiški, ki je njegov svak, naj mu odpre. Ker je bila že pozna ura in Šiško ni vedel, kdo je zunaj, se je pozivu odločno uprl. Toša je to razjarilo in je začel razbijati po oknih. Razbil je nekaj šip in kričal na Šiškoovo ženo, da bo še nocoj mrtva. Nato se je začel z vso silo zaletavati v vrata, dokler ni ključavnica popustila. Šiško je v strahu za svojo rodbino zaradi nevarnih groženj v naglici pograbil za vrati ležečo sekuro ter je v temi, ko je Toš pomolil skozi vrata svojo glavo, razburjen nekajkrat zamahnil z ostrino, da se je Toš pri priči zgrudil nezavesten na tla. Po dejanju je Šiško s svojo ženo in otroki zbežal iz hiše k sosedu Čobcu prosit pomoči. Toš se je medtem zopet osvestil ter se krvaveč zavlekel do posestnika Gumzeja, ki mu je izpral rane ter ga spravil k sosedu Kocuvanju, kjer je Toš prenočil. Potrebno pomoč mu je nudil zdravnik dr. Weigl, ki je ugotovil, da ima tri rane na glavi in eno na zatilniku. Iz ene rane so gledali možgani. Ker je

ugotovil, da je poškodba smrtno nevarna, je odredil, da so Toša prepeljali z reševalnim avtom v mariborsko bolnišnico. Šiško pa se je sam javil orožnikom ter izpovedal, zakaj je ranil svojega svaka. Toš pravi, da je bil kritično noč nekoliko vinjen in da se je hotel s Šiško nekoliko porazgovoriti, ker sta si že leto dni v sovraštvu zaradi rodbinskih razmer. Šiško slikajo ljudje kot mirnega in dobrega človeka, ki je pač dejanje storil v silobranu. Zadevo preiskuje sodišče.

* **Zima in bolezn.** Med najpogostejše bolezni pozimi spada gotovo prehlad z vsemi svojimi nevarnimi posledicami, kakor so: mrzlica s povečano temperaturo, angina, bronhialni katar, vnetje pljuč itd. Vse te neugodne in nevarne posledice prehlada more človek često preprečiti, če takoj po prvih znakih prehlada zaužije nekoliko svetovno znanih aspirin-tablet «Beyer». V hušjih primerih je seveda treba poklicati zdravnika.

* **Drzen napad pri belem dnevu.** Nedavno sta se mudila v Slovenski Bistrici po opravkih 60letni Simon Žnidar iz Pretrš in njegova hčerka Valijana, poročena Pepelnikova iz Štedenberga. Ko sta se vračala domov, sta bila, ko sta prišla iz gozda, od neznanega moškega na samotnem pešpotu ob potoku Ložnici napadena. Najprej je priletel Žnidarju močan kamen od zadaj v glavo. Žnidar se je zgrudil onesveščen na tla. Preden je utegnila prestrašena hčerka skočiti očetu na pomoč, jo je že pahnil neznanec v potok, kjer je skoro utonila. Ko se je izvlekla iz vode, jo je neznanec vrgel ob tla, jo obrcal s čevlji in jo slednjič še z nožem sunil v čelo. Vmes je venomer grozil: «Denar, če ne pa smrt!» Šele, ko je videl, da nimata denarja, je izginil v gozdu proti Slovenski Bistrici. Oba napadenca sta bila naslednjega dne pri zdravniku v Poljčanah, ki jima je izpral in prevezal precejšnje rane. Zadevo sta prijavila orožništvu.

* **Iz zapora je pobegnil.** Varnostna oblastva so zaradi raznih vlomov in tatvin že dalje časa iskala 20letnega Marjana Čuka, doma iz Trsta. Med drugimi ga je iskala tudi ljubljanska policija, kajti Čuk je pripadal znani vlomilski družbi, ki se je udeleževala tudi v Ljubljani. Zasedovanja so te dni prijeli orožniki v bližini Krškega in ga odvedli v tamošnji zapor. Marjan Čuk pa si je znal hitro pomagati in je takoj naslednjo noč pobegnil iz zapora. Zasedovanec, ki je bil že nekajkrat kaznovan, je okrogloličen, šibke postave, kostanjevih las ter je bil oblečen v sivo ponošeno obleko, na glavi pa je imel sportno čepico.

* **V ječi je priznala zločin.** Antonija Ranerjeva iz Pobrežja pri Mariboru, ki je bila obsojena zaradi umora svojega moža na 12 let robije ter čaka sedaj v zaporu mariborskega okrožnega sodišča na pregled razprave, ker kazni še ni sprejela, je podala zdaj v ječi priznanje. Medtem ko je v razpravi odločno tajila, da bi bila umorila moža, jo je sedaj v ječi zapustila trdovratnost ter je povedala v podrobnostih, kako je izvršila to strašno dejanje.

* **Na smrt obsojen atentator.** Pred državnim sodiščem v Beogradu se je vršila razprava proti Rajku Randjeloviću, ki je poizkusil 21. septembra lani po nalogu makedonstvušičih izvršiti atentat na brzovlak Beograd—Niš. Nastavil je v vagonu III. razreda dva peklena stroja, ki bi morala eksplodirati na postaji v Nišu. Tam pa so oba peklena stroja pravočasno odkrili in uničili. Randjelović je svoje dejanje priznal. Obsojen je bil na smrt na vešalih.

* **Nehote je zadavil brata.** Te dni je prišel na mariborsko državno pravdnitvo 33letni tesarski pomočnik France Šlepinger iz Bačkove pri Sv. Benediktu ter izpovedal, da je pri Sv. Ani na Kajnbergu usmrtil svojega 22letnega brata Janeza, ki je služil pri pekovskem mojstru v Ščavnici za pomočnika. Podrobno in skesano je orisal ves

dogodek. S pokojnim bratom se nista nikdar v življenju prepirala, oba sta se imela zelo rada. Usodnega večera je pa nastal med njima prepir zaradi malenkostnega izkupička za drva, ki mu ga Janez ni hotel izročiti. Pričela sta se suvati, Janez je Franceta podrl na tla in ga z vso silo tiščal za usta, da France ni mogel kričati. Slednjič se je pa Francetu posrečilo, da se je otresel brata, zgrabil ga je za vrat in ga tako trdno stisnil, da je Janez obležal mrtev.

* **Razprava o roparskem umoru v Kosezah,** ki se je te dni vršila pred velikim kazenskim senatom v Ljubljani proti Josipu Lombarju, obdolženemu roparskega umora, izvršenega nad bostanskim krošnjarjem Smajlom Vojnikovičem, je bila preložena.

* **Zaradi zastrupljenja moža sedem let robije.** Velika razpravna dvorana deželnega sodišča v Ljubljani je bila te dni pozorišče družinske žalostne igre. Nace Sevšek se je lani januarja priženil na Skalarjevo posestvo na Berinjaku pri Litiji. Npravili so notarsko pismo, pozneje pa sta stara trdila, da ni v tem pismu vsega, kar sta si izgovorila za sebe in še za dve hčeri. Med zetom in tastom je prišlo do preprirov, pa tudi tašča se je jezila, češ, da ni zabeleženo v notarskem pismu jajce, ki ji ga je obljubil dati za zeno. Večni preprirovi so dovedli do tega, da je bil zet zastrupljen, da se je tast obesil in da je žena obtožena umora svojega moža. Nace Sevšek je bil zastrupljen 26. junija lani, ko je bil namenjen v dolsko cerkev, 5. julija so orožniki aretirali Ivano, dva dn pozneje pa se je njen oče obesil. Ivana je svoj zločin priznala, pozneje po očetovi smrti pa je svoje priznanje preklicala, češ, da je prevzela na sebe očetovo krivdo. Po dobro uro trajajočem zagovoru obtoženke so bile zaslišane razne priče, ki so bile prisotne, ko je Ignac Sevšek umiral pod Vrtačnikovim kozolcem. Od šestih zjutraj pa do pol devetih se je boril s smrtjo. Dolgo je bil pri zavesti in povedal je vse. Janez Mlakar je slišal, ko je pravil: «Zena mi je dala pred mašo žganja, češ: „Jzpij, da bova prijatelja!“ Če umrjem, naj pride sodna komisija. Sem zastrupljen. Zavdala mi je.» Tudi več drugih prič je izpovedalo delno obremenilno. Po daljšem posvetovanju se je razprava preložila, da se zaslišajo še nekatere priče, ki so bile potem pri nadaljevanju razprave v petek zaslišane. Te priče so izpovedale razbremenilno, vendar pa je bila Ivana Sevškova obsojena na sedem let robije in na plačilo stroškov za pogreb in drugo. V utemeljitvi sodbe je predsednik poudarjal, da se je sodišče na osnovi vsega dokaznega gradiva in zaslišanja prič prepričalo, da je bil glavni storilec in moralni povzročitelj zastrupitve Ignacija Sevška sicer stari Skalar, da pa je tudi obtoženka po vseh okolišnih toliko kriva, da je morala vedeti, da je bil dan v žganje strup. Obtoženka je ob razglasitvi sodbe glasno zajokala in opotekaje se zapustila dvorano. Branilec je prijavil revizijo na vrhovno sodišče v Zagrebu zaradi izreka o krivdi.

* **V Slovenskih goricah požiga zlobna roka.** Okolica Sv. Antona v Slovenskih goricah je bila te dni pozorišče cele vrste požarov, ki so povzročili nemalo razburjenja, ker je očitno, da so bili požari podneteni od zločinske roke. Ogenj se je pojavil najprej na Krabonškem vrhu. Temna noč je bila, ko so šinili ognjeni jeziki kvišku ter je plaf zvona opozarjal ljudi na požar. Komaj pa so se jeli gasilci zbirati pri gorečem poslopju, že se je posvetilo na Okoslavskem vrhu. V plamenih je stalo poslopje istega posestnika, kar je najočitnejši dokaz, da je na delu zločinska roka. Pa še tretjič v isti noči se je zasvetilo nebo. Gorelo je pri istem lastniku. Troje poslopij je uničil požar enemu in istemu posestniku v eni noči. Pa še pri sosedu je poizkušala zlobna roka zanetiti, toda tam so pravočasno opazili nevarnost ter jo preprečili. Orožništvo je osumljenca že aretiralo. Tudi v Andrencih so imeli požar. Ponoči se je vnelo gospodarsko poslopje župana Jerneja Zimiča. S težavo so domači in sosedje oteli ostala poslopja v bližini. Nedvomno je bil tudi tukaj na delu zloben požigalec.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

NENADNA SMRT LJUDSKEGA PISATELJA MULJAVSKEGA.

Muljava, februarja.

V najlepši dobi 25 let je 13. t. m. v Muljavi nenadno preminil eden najzvestejših sotrudnikov «Domovine» g. Edvard Zajc, ki ga široki krog čitateljev pozna pod imenom «Muljavski» ali pa «Edvard». V svojih povestih, črticah in pravljicah je pokojnik-samouk pokazal nedvomno veliko nadarjenost, tako da ga lahko prištevamo med dobre ljudske pisatelje. Muljavski, kakor se je najrajši podpisaval, je moral od rojstva prenašati nadloge slabega zdravja, a ni tožil, nego je potrpežljivo trpel. Pisal je mnogo in je v teku let objavil v «Domovini» nešteto jedrih krajših in daljših del iz kmetijskega življenja, prepletenih z zdravim humorjem, ki ga tako pogostokrat manjka študiranim pisateljem. Bralec in bralke «Domovine» ga bodo ohranili v trajnem spominu!

OB 10LETNICI SMRTI DR. IVANA TAVČARJA.

Poljanska dolina, februarja.

V nedeljo 19. t. m. je minilo deset let, ko je zatisnil za vedno svoje oči naš nepozabni rojak dr. Ivan Tavčar. V četrtek 23. t. m. pa bo 10letnica, ko je bil prepeljan na Visoko in tam položen k večnemu počitku ob robu gozda v vedno zelenem gaju.

Njegov spomin je še živo ohranjen med nami starejšimi, ki smo ga osebno poznali in imeli v življenju stike z njim. Naša mladina ga pa spoznava po čitanju njegovih povesti, ki se po večini nanašajo na našo Poljansko dolino. V njegovih povestih je tako natančno očrtano življenje starih Poljancev po posameznih osebah, ki so živele za njegove mladostne in poznejše življenjske dobe. Da je mogel tako živo opisovati naše kraje in ljudi, dokazuje, kako je bil vse življenje tesno vezan na svoj rojstni kraj Poljane. Ni pa le ljubil naših krajev, ampak je bil tudi z vso dušo naklonjen svojim rojakom.

Ta naklonjenost do domačega kraja in ljudi ni obstajala le v besedah, izgovorjenih in zapisanih, ampak se je kazala tudi v dejanjih. Koliko solz je otrl siromakom s svojo pomočjo in darili! Kadar je tega ali onega ali cele vasi zadela nesreča, je bil baš pokojni dr. Tavčar, ki je izdatno sam in s svojim velikim vplivom na odločilnih mestih pripomogel do večje pomoči. Ni tedaj čudno, da živi veliki pokojnik še vedno v tolikih hvaležnih srcih med nami v najlepšem spominu.

Kakor je ljubil svoj rojstni kraj, tako je bil vdan tudi svoji širši domovini in državi Jugoslaviji. Naj nam bo v teh hudih časih svetel zgled domovinske ljubezni. Njegov spomin bo živel med nami v največji hvaležnosti in največjem spoštovanju.

PISMO IZ PRIMSKOVEGA.

Primskovo pri Kranju, februarja.

Tukajšnja Kmetijska strojna zadruga je imela preteklo nedeljo redni občni zbor. Po poročilih načelnika g. Ivana Novaka, tajnika g. Franca Likozarja in blagajnika gosp. Ivana Grašiča so se vršile volitve odbora, ki je ostal skoro neizpremenjen. Iz poročila blagajnika posnemamo, da je zadruga v preteklem letu dobro napredovala. Plačala je okrog 5000 Din dolga, ki ga ima na strojih, tako da je dolžna samo še okrog 6000 dinarjev. Zbor je potekel v najlepšem redu.

V nedeljo 26. t. m. ob 10. dopoldne bo imela krajevna organizacija JRKD za občino Predoslje prvi redni občni zbor v prostorih Gasilno-gospodarskega doma na Primskovem. Vabimo člane in somišljenike, da se zbora polnoštevilno udeležijo.

V noči od petka na soboto 18. t. m. je ob 3. zbudil prebivalce Ledine in njene bližnje okolice gasilski rog. Gorelo je na podstrešju hiše g. Božiča, zaradi česar ognja ni bilo videti od daleč. Na klice so takoj prihiteli domači gasilci, ki so s pomočjo stanovalcev ogenj v kali zadušili. Ga

... zelo težavno, ker v bližini teh hiš ni vode. Posebna nevarnost je pretila v neposredni bližini stoječim, s slamo kritim gospodarskim zgradbam Ivana Brezarja in hiši Stefana Cigliča.

Dramski odsek gasilnega društva priredi na pustno nedeljo ob pol 17. pri pogrnenih mizah burko v treh dejanjih «Zmešnjava na zmešnjavo» v režiji g. Marná. Po igri ples in več komičnih nastopov. Prijatelje dobre kapljice in smeha vljudo vabimo. — V nedeljo 12. marca se na splošno željo občinstva ponovi komedija «Voda», na kar že danes opozarjamo ljubitelje iger.

O sodobnem gospodarstvu bo predaval gospod dr. Josip Mihelak v nedeljo 5. marca ob 10. (po primskovski maši) v dvorani Gasilskega doma. Naj nihče ne zamudi tega zanimivega predavanja!

PREKMURSKI GLASNIK

Akcija za brezposelne v Murski Soboti lepo napreduje. Z banovinsko podporo za pobijanje brezposelnosti se sedaj izvršujejo važna občinska dela, ki so se doslej vedno morala odlašati. Določena so naslednja dela: nakop gramoza in pogramozenje poljskih in občinskih cest, regulacija markiševega potoka do izliva v Ledavo, čiščenje struge Ledave od železniškega mostu do občinske meje, v kolikor bo zadostoval kredit. Posebno važna pa je regulacija Glavnega trga, ki je nekako pogreznjen med tremi cestami. Ni čudno, da je bil le redkokdaj suh in brez blata, saj se voda nikamor ni mogla odtekat. Sedaj pa je v načrtu, da se ves Glavni trg posuje do višine cest, s čimer bo tudi izginil «mokri otok» sredi mesta. Kakor čujemo, bo k pomožni akciji prispevala tudi občina iz svojih prihrankov, tako da bo ves načrt v celoti izvršen. S to akcijo bo res vsem pomagano: brezposelni delavci so dobili zaslužek, a v mestu se bodo izvršila javna dela, ki so bila že dolgo potrebna.

Strup v zajtrku. Zapleten primer se je obravnaval pred mariborskim malim senatom. Zagovarjala se je 48letna Ana Temlinova iz Murskih Crncev v Slovenski krajini zaradi poizkusa umora svoje sinuhe. Obtožnica pravi, da je primešala tašča sinahi strupa v repo s kašo, ki so jo imeli za zajtrk. Sinaha je pojedla polovico s krožnika, ko je zagrizla z zobmi v trdo, rumenemu kamenčku podobno snov. Ker je bilo sličnih kamenčkov še več v jedi, je ostalo jed pustila. Kmalu ji je postalo slabo, da se je morala zateči k zdravniku. Ta je ugotovil, da je zastrupljena in iz ostankov jedi so v Ljubljani na fiziološkem zavodu spoznali, da je bil primešan repi sulfid, ki ima skoro 70 odstotkov arzena. Kot povod dejanja navaja obtožnica neprestane prepire, ki so vladali v hiši med sinah in taščo, ker sta si obe lastili pravico gospodinjstva. Obtoženka je dejanje odločno tajila ter je izrazila sum, da se je najbrž hotela sinaha sama zastrupiti. Sodišče se ni moglo prepričati, da je osumljenka v resnici spravila strup v jed, ter jo je oprostilo vsake krivde.

Zalosten zaključek kolin. Pri posestniku Kološi v bližnjih Ivanovcih so imeli koline. Kakor je na podeželju običaj, se ob priliki kolin zbere vedno mnogo ljudi. Pa so se tudi pri posestniku Kološi zbrali sorodniki in bližnji sosedi. Z dobro kapljico je prišla tudi dobra volja in ure so tekle brez prepira vse dotlej, dokler nista prišla fokovski konjač Lengel Adolf in njegov sin Jožef. Oba sta se vračala iz bližnje vasi, kjer sta bila po opravkih. Nekemu posestniku je namreč bila poginila krava in to sta peljala domov. Ko sta prišla mimo Kološeve hiše, sta se ustavila, ker sta slišala veselo razpoloženje. Nekaterim je bil prihod dobro došel, drugim pa ni bilo prav, da sta se nenadno znašla sredi vesele družbe. Besede so postale ostre in začelo se je zbadanje. Medtem so prišli tudi godci, ki pa niso mogli spraviti družbe v prejšnje razpoloženje. Toda vse bi se še mogoče dobro končalo, da ni stopil Jožef Lengel k goslaču in mu iztrgal gosli iz rok tako, da mu je

odtrgal struno. To je bil povod, da je nastal prepir. Temu prepiru je hotel napraviti konec posestnik Ficko, a njegove besede niso prav nič zalegle. Nasprotno! Vroče glave so se razvnele in v spor se je začel vmešavati tudi oče Jožefa. Tedaj pa je posegel vmes še gospodar Kološa in pozval oba, naj se odstranita iz hiše, ker jih nihče ni vabil. Oče in sin sta se malo zmenila za besede, prerokala sta se naprej in kakor priče izpovedujejo, sta hotela na vsak način izzvati prepir. To pa je bilo vsem navzočnim že preveč in so nekateri navalili na oba izzivača. Nastalo je splošno prerivanje in v tem metežu je Adolf Lengel potegnil iz žepa dolg kuhinjski nož in ga zasadil bližnjemu Josipu Škrilecu v trebuh s tako silo, da so mu izstopila čreva. K zabodenemu Škrilecu so takoj poklicali zdravnika, ki je odredil prevoz v bolnišnico. Kljub takojšnji zdravniški pomoči je Škrilec že po nekaj urah podlegel hudim poškodbam.

Nevaren požar v prekmurski vasi. V Pečarovecih je nedavno sredi noči nastal požar v gospodarskem poslopju posestnika Jožefa Zelka. Domači in sosednji gasilci so z veliko težavo ogenj omejili in rešili druga poslopja. Precejšnja škoda je le delno krita z zavarovalnino. Kakor vse kaže, je bil ogenj podtaknjen najbrž iz maščevalnosti. Orožniki pridno zasledujejo požigalca.

Požari v Prekmurju. Z vseh strani prihajajo vesti o požarih v Prekmurju. Tako je pred dnevi začelo goreti v Panovcih pri posestniku Štefanu Karonji. Ogenj je uničil gospodarsko poslopje in vso krmo. Z največjim naporom se je posrečilo rešiti vsaj živino iz hlevov. Povzročena škoda je precejšnja in ni krita z zavarovalnino. Takoj naslednji večer pa je nastal požar v sosednji vasi pri posestniku Mihaelu Ciferju. Tudi tu sta postala žrtev plamenov gospodarsko poslopje in vsa nakopičena krma. Posestnik je bil zavarovan le za malenkost. V Kančovecih je kmalu nato gorel velik skedenj, last banovinskega svetnika župnika g. Faflika. Gasilci so bili takoj na mestu, toda ves njihov trud je bil zaman. Gospodarsko poslopje je pogorelo skoro do tal. Sreča v nesreči je bila, da se ogenj ni razširil na ostale zgradbe. Škoda je velika, a zavarovalnina znaša le 3000 dinarjev. Ne more se raztolmačiti, kako se je mogel najti brezsrčnik, da si je drznil pri splošno priljubljenem g. župniku zaneti ogenj.

NAŠI NA TUJEM

Iz Buer-Hassela (Nemčija) nam pišejo: V nedeljo 12. t. m. smo imeli pri nas društveni zbor, ki je bil v prav obilnem številu obiskan. Predsednik g. Rogina nam je sporočil, da smo dobili v Düsseldorf novega konzula, ožjega rojaka Slovenca, ki je obljubil, da se bo za nas potrudil, kolikor bo v njegovi moči. Žal imamo pri nas take rojake, ki po zborovanjih okoli kričijo, da so zavedni Jugoslovenci, a doma so potem čisto drugačni. — Blaž Škraber išče svojega brata Ivana, rojenega leta 1868. v Učaku pri Trojanah. Leta 1919. je bil Ivan Škraber v Plznu na Češko-slovaškem. Če kdo kaj ve o njem, naj sporoči na naslov: Blaž Škraber, Oberfeldingerstrasse 43, Buer-Hassel in Westfalen. Stroški bodo povrnjeni.

Banka Baruch 15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrši vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles: Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Vesti iz Amerike. Lenart Svobodnik, blagajnik First State banke, ki je nedavno ustavila poslovanje, je obtožen poneverbe. Bil je izročen sodišču. — Nedavno je bil v Dawsonu zasut v rovu

rojak Janez Milavec in hudo poškodovan. Ze naslednjega dne je podlegel poškodbam. Zapušča ženo, hčerko in pet sinov. Rojaki so ga v velikem številu spremili na zadnji poti. — V Ciceru pri Chicagu je preminul Josip Koren, star 80 let, po rodu iz Podgorja v Istri. V Ameriko je prišel pred desetimi leti z ženo vred k svojemu sinu Janezu. — V Girardu je umrla rojakinja Marija Leskovčeva, stara 47 let, žena tajnika tamkajšnjega slovenskega Narodnega doma, doma iz Rovt pri Logatcu. V Ameriki je bivala 24 let. — V Clevelandu pa so umrli rojaki: Anton Mestel, mlad samec, doma iz Grahovega pri Rakeku, Neža Lunderjeva, rojena Poželnik, doma iz Skrlovice pri Sv. Gregorju na Dolenjskem, ki je bivala v Ameriki 23 let in Jurij Jenškovič, star 48 let, po rodu iz Kostanjevice na Dolenjskem. — Med našimi ameriški rojaki dobro znani clevelandski odvetnik Fran Lavše je bil nedavno na tamkajšnjem mestnem sodišču zaprisežen kot sodnik mesta Clevelanda. V sodni dvorani so bili zbrani skoro vsi clevelandski sodniki z vrhovnim sodnikom na čelu. — Slovensko-hrvatska zveza v Calumetu, znana podporna organizacija, bo letos slavila tridesetletnico obstoja. Krajevna društva te organizacije so po večini v Michiganu in Minesoti. — Ob samotni cesti v Jahnstownu so našli truplo 60letnega rojaka Janeza Muhe. Ob njem je ležala lovska puška. Oblastva trdijo, da je mož izvršil samomor. Pokojnik je bil zaposlen v nekem rudniku. — V Chicagu je umrla Marija Peternelova, stara 56 let, doma iz Kleč pri Ljubljani. — Prav tam pa je preminil tudi rojak Janez Volkar, doma iz Škofljice pri Ljubljani, star 52 let. — V Canon Cityju je preminila Marija Javornikova, po rodu iz Zagorice na Dolenjskem, ki zapušča moža in šest otrok. — Nekaj dni pozneje je v istem kraju umrla Kristina Arkova, ki je bolehalo več let. Stara je bila 50 let, doma pa iz Robnice.

Listn'ca uredništva

Šmarje-Sap. Oblastva take reči tako vedo!

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Dušeni sesekljani zrezki. Četrť kile govejega in četrť kile svinjskega mesa zmelji na strojčku. Potem primešaj k mesu eno jajce, malo precvrte čebule, popra, pol žemlje, ki si jo prej namočila v mleku in otisnila, malo drobtin in soli. Meso dobro zmešaj in oblikuj bolj okrogle zrezke. Mast razbeli, ocvrni malo čebule, dodaj dve žlici paradiznikove mezge, in ko se je sok malo pokuhal, položi vanj zrezke in jih duši. Če se je sok preveč pokuhal, prilij malo vode ali juhe. Sok mora biti bolj gostljat, zato pazi, da ga preveč ne zaliješ.

Jagnjetina s kisló repo. Jagnjetino očisti vseh kožic, jo popari, nato odcedi in zreži na kocke. Na masti prepraži debelo, a drobno rezano čebulo, stresi nato meso zraven in ga dobro opeci, da postane rjavo, potem primešaj še dve žlici paradiznikove mezge, vse skupaj premešaj in nekoliko zalij z vodo ali z juho. Kisló repo popari, odcedi in jo pristavi z vodo k ognju. Ko je meso že skoro mehko, repo odcedi in jo stresi k mesu. Na pol kile mesa in pol kile repe vzemi tri žlice smetane in dve žlici moke, dobro zmešaj in mešaje zakuhaj k mesu in repi. Vse skupaj osoli, malo popopraj, prideni malo kumne, majorana in drobno sesekljane česna. Ko vse to dobro prevre, je jed gotova. Daš z zmešanim krompirjem na mizo.

Riba s sirom. Ribo očisti, iztrebi in operi, nato jo posoli in položi v ponev. Olje razbeli in polij po ribi ter deni v pečico. Ko je riba že skoro pečena, potresi po njej naribanega bohinskega sira, pomaži še z sladko smetano in jo peči dalje, da se po ribi zapeče lepo rjava skorja.

Praktični nasveti

Kleklane žipke postanejo spet kakor nove, ako jih, ko smo jih lepo oprali, vtaknemo v mrzlo mleko. Mleko jim dá neko trdost in medlorumeno barvo, tako da so kakor nove.

Kadar umivamo stene, ki so prepleskane z oljnato barvo ali z lakom, dodajmo vodi, s katero umivamo, nekaj kapljic salmijaka. Salmijak dá steni lep blesk, posebno, ako jo dobro zbrišemo s suho krpo.

Dobro čistilo. Iz žgane magnezije, vode in čistega alkohola narejeno čistilo odstrani madeže iz usnja, in sicer oljnate in druge mastne madeže. Na madež denemo nekoliko omenjene zmesi in jo pustimo na njem ves dan, naslednjega dne pa skratčimo magnezijo z mehko krtačo.

Razpoke na barvastih čevljih niso vedno v usnju, temveč često le v prevleki, oziroma umazanosti, ki se drži čevlja in ki je nastala iz čistilnega mazila in prahu. Zato je treba čevlje vedno dobro osnažiti najprej prahu ali blata in šele potem namazati s čistilom. Da pa odstranimo vso umazanost, uporabljajmo za to terpentini. Sicer postanejo čevlji zaradi tega nekoliko temnejši, pa so vendar še vedno lepši, kakor pa če se vidijo kakor razpokani.

Najenostavnejše sredstvo za razpokane in pušče roke je mlačno mleko. V mleko pomoči dve krpici, ju nekoliko iztisni in si ju ovij, preden greš spat, okrog rok, povrh pa zaveži še suho krpo. To ponovi nekaj večerov zaporedno in roke se ti bodo kmalu pozdravile.

ZANIMIVOSTI

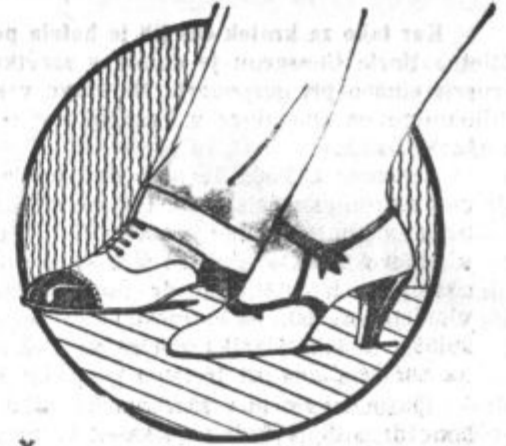
× **Kri in bolezen.** Skupina dunajskih zdravnikov raziskuje že več let pod vodstvom profesorja Novaka v bolnišnici sv. Karoline nalezljivost različnih bolezní. Ta mesec se jim je posrežilo izredno važno odkritje. Ugotovili so na osnovi razsežnega primerjalnega gradiva, da je odvisna dovzetnost posameznika za to ali ono nalezljivo bolezen predvsem od značaja njegove krvi. Ljudje se dele po lastnosti krvi doslej v štiri skupine. Pregled več tisoč šolskih otrok je na primer dokazal, da so otroci s krvjo skupine A nad vse dovzetni za jetiko, medtem ko je bila deca s krvjo neke druge skupine skoro izven nevarnosti okuženja. Ošpice kažejo zopet nasprotno razmerje: občutljivost pri tej zadnji skupini in trajno nedovzetnost pri skupini A. Dunajski zdravniki nadaljujejo opazovanja, da bi ugotovili razmerje štirih krvnih skupin do najglavnejših kužnih bolezní. Kadar bodo zaključili delo, bo zdravnik lahko v naprej povedal, ali sme ta ali oni otrok ostati v bližini za davico obolelega prijatelja.

× **Izredna spretnost zdravnikov.** V zdravniškem društvu na Dunaju sta bila te dni predstavljena dva dečka bolnika, na katerih se je zdravniška znanost posebno izkazala. Pri obeh so namreč dunajski zdravniki pokazali nenavadno znanje in spretnost. Prvi bolnik je 13letni deček, ki ga je nekdo po nesreči obstrelil v levo stran prsi. Čez pol ure je bil deček že na kirurškem oddelku. Tam so ugotovili, da ima v srcu in v prsni strani okoli 50 svinčenih zrn. Zdravniki so morali oprostiti srce in odstraniti strjeno kri. Na več krajih so bile prestreljene pljučne žile. Zdravniki so skrbno odstranili svinec iz srca in iz žil ter zašili rane. Deček je bil rešen. Take operacije so zelo redke. Deček pa je imel prestreljena še jetra, obsti in žolčni mehur. Zdravniki se niso upali takoj odpreti trebušne votline, temveč so to storili šele po štirih urah. Morali so napraviti na jetrih več šivov, vendar pa se je operacija posrečila, ker je deček povsem okreval. Drugi deček, ki je bil operiran, šteje šele štiri leta. Zataknil si je črtalo v nos, odkoder mu je zlezlo v čelo in v črepinjo. Črtalo se je prelomilo in ost je ostala v možganski votlini. Že čez nekaj ur so

se dečku vneli možgani. Zdravnik je takoj odprl črepinjo in odstranil nesrečno ost. Dečku se je zdravje kmalu izboljšalo. Čez tri tedne pa se je pojavil dečku v možganih tur, ki so ga morali zdravniki zopet odpraviti z operacijo. Posrečilo sen jim je tudi to in mali bolnik je zdaj čisto okreval.

× **Noče biti dekle.** V Panamatti v Avstraliji živi dekle, ki se že 20 let izdaja za fanta in opravlja moške poklice. Nihče pa ni vedel, da je postavni, marljivi Bill Smith v resnici ženska. Šele te dni je prišel na to zdravnik, ki ga je bilo poklicalo sodišče, kajti Bill je tožil svojega predzadnjega delodajalca, ker ga je odpustil iz službe, češ, da se mu zdi, da je ženska. Bill Smith noče povedati, kako mu je bilo kot dekletu ime in kako se piše. Zanimivo dekle je pobegnilo pred 12 leti zdoma zaradi večnih prepírov z očetom. Takoj se je začelo izdajati za fanta. Najprej je paslo črede, potem je pa služilo na neki farmi. Kot lovec si je zaslužil dozdevni fant lep denar in si kupil nekaj zemlje, naposled je pa začel rediti dirkalne konje. Kmalu je bil v sedlu kakor doma in na mnogih konjskih dirkah se je odlikoval. Ko so prišli za jahače slabi časi, je postal Bill šofer tovornega avtomobila. Gospodar pa ni bil z njim zadovoljen in mu je odpovedal službo, ker se mu je zdelo, da je šofer ženskega spola. Bill se pa ni dal ugnati, tožil je gospodarja, češ, da je fant. Sodni zdravnik je pa kaj lahko ugotovil, da je Bill 20 let varal ljudi s svojim spolom.

× **Edini človek na svetu, ki ga je pičila strupena kača mamba**, pa je ostal živ. John Ryan, asistent stare, po vsej Angliji znane trgovine z živalmi v Glasgowu, je nekega dne ničesar hudega sluteč odprl aluminijasto posodo, ki jo je bil poslal brez posebne označbe tvrdki v Glasgow njen zastopnik na Holandskem. Ker rabijo take posode za prevoz plazilcev, je asistent domneval, da najde v nji nestrupeno kačo, morda drevesno kačo ali pa javanskega zelenca. Namestu tega je pa prilezla iz posode temna kača in čim je asistent segel po nji, ga je pičila. V naslednjem trenutku jo je asistent stlačil nazaj v posodo. Komaj pa je posodo zaprl, se je zgrudil, kakor bi ga bila zadela strela. Prepeljali so ga brž v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ga je pičila strupena kača, toda pomagati mu niso mogli. Utripanje srca mu je vidno pojemalo, vse telo mu je začelo strašno otekati. Zdravniki so bili že obupali nad njim, saj proti strašnemu strupu te kače navadno sredstvo nič ne pomaga. Pač, bila je še ena možnost, če bi dobili serum proti kačjemu strupu, ki ga izdelujejo samo v londonskem živalskem vrtu v posebnem zavodu. Toda od Glasgowa do Londona je dobrih 400 milj, a tu je šlo za ure, morda celo za minute, človeško življenje je viselo na niti. In tedaj se je pričel divji lov za to edino pomočjo, začela se je edinstvena tekma s smrtjo, ki je že iztezala svojo koščeno roko po mladem človeškem življenju. Ta čas, ko so naperjali zdravniki vse sile, da bi nesrečnega asistenta rešili iz objema smrti, ko so mu dajali najrazličnejše protistrupe, ne da bi imeli najmanjše upanje, da bi ga iztrgali smrti, je drvel asistentov prijatelj v dirkalnem avtomobilu za škotskim ekspresom, tem najhitrejšim vlakom na svetu, ki se je bil pravkar odpeljal iz Glasgowa. To je bil obupni poizkus, ki se je videl vsem znan. Po brzjavni poti je pa letela istočasno vest ravnateljstva zavoda v londonskem živalskem vrtu, naj brž pripravi vse potrebno in pričakuje asistentovega prijatelja, ki utegne prispeti v London ponoči, če pojde vse gladko in po sreči. In res je požrtvovalni prijatelj še iste noči srečno prispel v London. Njegov dirkalni avto je dobil ekspresni vlak, drveč v noč s strahovito brzino, mož s kaseto, v kateri je bila spravljena smrtonosna kača, je skočil v vlak v trenutku, ko je slednji nekoliko zmanjšal svojo hitrost. V londonskem živalskem vrtu v oddelku za plazilce ga je že pričakoval ravnatelj dr. Barret, ki je takoj spoznal v kači mambo, najstrašnejšo strupeno kačo, ki je pomenil njen pik doslej neizogibno smrt. Po srečnem naključju pa pozna zdravniška

ČEVLJI

otroški	Din 19.—
dekliški	Din 28.—
fantovski	Din 52.—
ženski	Din 66.—
moški	Din 66.—

samo Trgovski dom

Sternceki

CELJE št. 97

Veliki ilustrirani cenik zastoj!
Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar!

veda serum proti strupu te strašne kače. Učejnjaki so ga odkrili šele nedavno. S tem serumom, z edinim sredstvom, z edino nado, je nastopil zvesti asistentov prijatelj drugi del odločilne tekme s smrtjo, odpeljal se je nemudno nazaj v Glasgow. Zopet je drvel ekspres, zopet je dirjal dirkalni avto in v prvih jutrnjih urah je bil rešilni serum v rokah zdravnikov, ki se jim je bilo naposled vendarle posrečilo zadržati iskro življenja v asistentovem telesu tako dolgo, da je prišla pomoč, ki je pa seveda niso pričakovali. Vsak trenutek bi bil lahko prinesel smrt in zato se je bilo treba požuriti. Takoj so pripravili instrumente in vbrizgnili serum umirajočemu asistentu v žile in čez pičlo uro je bil boj s smrtjo končan, zmagalo je življenje. Čudno! Najbrž ni mnogo primerov v zgodovini človeštva, da bi v tako napeti borbi s smrtjo zmagal človek, da bi zmagalo življenje, kajti po izjavi zdravnika je šlo samo še za pet minut, pa bi bil asistent mrtev.

× **120letnica jekla.** V Angliji se pripravljajo na proslavo 120letnice, odkar poznamo jeklo. Angleški učenjak Bessemer je bil prvi, kateremu je uspelo pretvoriti pri visoki vročini železo v močno jeklo, brez katerega si danes sploh ne moremo misliti moderne strojne tehnike. Bessemerjevo jeklo je še danes najboljšo na svetu in v angleških tvornicah se proizvaja v ogromnih količinah.

× **Dopisnica, ki je potovala 25 let.** V času presenetljive hitrosti prevoza potnikov in blaga po suhem, po vodi in po zraku se čuje skoro neverjetno, da bi še moglo biti na svetu prometno sredstvo, ki mu gre po vsej pravici prvenstvo v počasnosti. Iz Prata di Ornavasso v Italiji poročajo, da je prejel 62letni Stefano Maioli te dni od svojega sina Uga iz Taranta dopisnico, ki je bila oddana na pošto v avgustu leta 1908. To je pač svojevrsten rekord in pošta je lahko nanj ponosna, saj je potrebovala dopisnica celih 25 let, da je prišla tja, kamer je bila namenjena. Na dopisnici, naslovljeni očetu in materi, ki je pa že davno umrla, piše sin: «Čakamo vas, dragi starši, to soboto na svatbo v trdnem prepričanju, da pridete.» Oče je dobil dopisnico čez 25 let in je moral plačati še 50 centesimov globe. Sinove svatbe se seveda ni mogel udeležiti, pač pa bi se bil lahko udeležil sinove srebrne poroke in smatral vabilo na poroko za vabilo na srebrno poroko.

× Kar tako za kratek čas jih je hotela pobiti. 23letna Marta Chesneau je dobila v začetku februarja službo pri gospodarju Malabryu v kraju Billonniere en Quelaines v Franciji kot gospodinja. Mož ima pet otrok in prepustil jih je njenemu nadzorstvu. Toda že prve dni, ko je bila Marta v službi, je začela gospodarjeve otroke nečloveško mučiti. Drugi dan je hotela vreči v ogenj gospodarjevo hčerko, kar so ji k sreči preprečili. Čez nekaj dni je vrgla drugo gospodarjevo hčerko v jezero. Hlineč blaznost je pa poklicala gospodarja in tako je bil otrok rešen. Čez nekaj dni je izkušala umoriti tretjega gospodarjevega otroka, pa je bil zločin v zadnjem trenutku preprečen. In malo je tudi manjkalo, da ni vrgla petega gospodarjevega otroka v vodnjak. Napo-

MALI OGLASI

Posojila podeljuje

«Zadruga», Ljubljana, p. p. 307. Sprejema poverjenike. 42

Dva šivalna stroja,

oba v prav dobrem stanju, proda, in sicer enega za 550 Din, drugega, ki šiva naprej in nazaj, za 1000 dinarjev, Gomol, Ljubljana, Gradaška ulica št. 8. 53

Sirota.

V popolno brezplačno oskrbo oddamo dobrim ljudem 10letnega in 13letnega dečka ter 9letno deklico. Interesenti naj se javijo ustno ali pismeno pri Banovinskem dečjem domu v Ljubljani, Streliška ulica št. 14. 54

Za kovačnico

prodam popolno opremo. Oprema je na ogled pri Alojziji Schmautzerjevi v Slovenjgradcu, ki daje tudi vsa pojasnila. 57

Pozor!

Nabavite si čevlje domačega ročnega dela po najnižji ceni pri Francu Kokolju, čevljarju v Laškem, trgovina s čevlji in usnjem. 48

Prijatelj gospodinjje,

patentirani štedilni obroč, ki je prikladen za vsak štedilnik. Poveča toploto na 75 %, prihrani na kurivu 60 % in pospeši kuhinjo za 30 %. Čuva posodo, ker kuha pri popolnoma zaprtem štedilniku. Stane za srednje gospodinjstvo 170 do 250 Din. «Jelodvor», Ljubljana Sv. Petra cesta št. 2. 46

V mladeniški starosti 25 let je nenadno preminul naš sotrudnik

Edvard Zajc - Muljavski

Pokojnika naj občanijo bralci „Domovine“ v trajnem sponzinu!

Uredništvo „Domovine“.

Vsem cenjenim odjemalcem najvljudneje naznanjam, da sem se preselila v

**hišo g. Gorjanca, hotel „Stara Pošta“,
poleg tvrdke Ahačič & Šifrer.**

Prodajala bom poleg tobačnih izdelkov tudi znamke in poštne vrednotnice, kolke, menice, vozne liste, stanovanjske pogodbe, priznanice, davčne markice, bolniške prijave. Nadalje bom prodajala vse slovenske dnevnike, srbske in hrvatske, inozemske časopise, slovenske, hrvatske in nemške revije ter modne časopise, vse kakor do sedaj. Za obilen obisk se priporoča

Karla Kerč, Kranj, Kokrško predmestje št. 1.

Urednik za kuzorecijo „Domovine“ Adolf Ribnikar.

Urejuje Filip Omladič.

Za Narodno tiskarno Fran Jezeršek.

sled so jo oblastva aretirala in na policiji je sama priznala, da je imela namen, gospodarjeve otroke pomoriti.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Profesor.

Profesor: «Kolikokrat ti bom moral že reči, da me ne moti pri delu!»

Zena: «Hotela sem ti samo želeti lahko noč.»

Profesor: «To bi mi lahko že davi rekla...»

Manjše porcije.

Gost: «Natakar, zadnje čase so postale vaše porcije mnogo manjše...»

Natakar: «To se vam le tako zdi, gospod. Od kar smo prostore povečali, se vidijo kajpada porcije manjše.»

V vlaku.

Sprevodnik: «Gospod, ali bi ne mogli sestiti malo bliže k tej dami?»

Potnik: «Vprašajte, prosim, prej moja žena, če smem to storiti...»

Skozi okno.

Stražnik: «Zakaj plezate na okno?»

Mož: «Tiho! Ne tako glasno! Tukaj stanujem. Stopnice moje hiše so bile med mojo odsotnostjo poribane, pa jih ne bi rad umazal...»

Prva razprava.

A: «Kako gre tvojemu mlademu prijatelju, odvetniku?»

B: «Včeraj je imel svojo prvo razpravo.»

A: «Kaj pa je bilo?»

B: «Krojač ga je tožil.»

Tudi izgovor.

Sodnik: «Vi ste torej vlomili v trafiko, da bi ukradli za 100 dinarjev cigaret? Kaj pa ste potem delali pri blagajni?»

Obtoženec: «Hotel sem tja položiti 100 dinarjev za cigarete, gospod sodnik.»

Zaročenec ji ne ugaja.

Mati: «Zakaj ti zaročenec ne ugaja?»

Hči: «Tako majhne oči ima!»

Mati: «Čakaj, ko se bosta poročila, jih bo kmalu dobil velike.»

Razlika.

A: «Kakšna razlika je med življenjem in smrtjo?»

B: «Ako pravočasno odskočiš pred drvečim avtomobilom, imaš življenje, ako ne, pa smrt.»

Neroden čas rojstva.

A: «Moj sinček se je rodil ob enih ponoči, baš ko sem se vrnil iz gostilne, kjer smo kvartali.»

B: «No, ta pa ne bo imel o svojem očetu posebno dobrega mnenja.»

Velja za oba.

Mati: «Sinko, s teboj pa res nimam nikakega veselja.»

Sinko: «To praviš tudi očetu...»

V tramvaju.

A: «Davi sem se vozil v tramvaju, pa me je neki sprevodnik neprestano sumljivo motril, kakor da mu nisem plačal voznega listka.»

B: «A kaj si ti storil?»

A: «Gledal sem ga tako, kakor da sem mu res plačal...»

V šoli.

Učitelj: «Jakec, če ena služkinja pospravlja stanovanje dve uri, koliko časa potrebuje dve služkinji, da pospravita stanovanje?»

Jakec: «Štiri ure, gospod učitelj.»

Varčnost.

A: «Koliko stane likanje obleke?»

B: «20 Din.»

A: «Polikajte mi torej samo za 10 Din eno stran, ker se dam fotografirati postrani.»

Moderna mladina.

Gospod: «Taka nesramnost! Dečko, če bi bil jaz tvoj oče, bi ti že pokazal.»

Dečko: «Saj lahko postanete, gospod, moja mati je ločena...»

Zahvala

Podpisani se javno zahvaljujem Stavbni hranilnici in posojilnici «Moj dom» v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 31, da mi je dovolila in danes tudi točno izplačala brezobrestno posojilo v znesku 115.000 Din.

V Ljubljani, dne 11. februarja 1933.

58 Zuljan Srečko, Staničeva ulica 2.

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlaže vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdno za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačni navodila tvrdki: Domača pletarska industrija Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2, oddelek 5.

Podaljšaj si življenje!

Življenje se more podaljšati in bolečine preprečiti, bolezni ozdraviti, slabi okrepiti, bolehnosti popraviti, nesrečni osrečiti!

KAJ PRINAŠA VSAKA BOLFZEN?

Oslabljenost živcev, potrlost, izgubo dobrih prijateljev ali bližnjih, razočaranost, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih posledic.

ZADOVOLJSTVO

je najboljši zdravnik! Imamo pota, ki Te dovedejo do dobrega razpoloženja, Ti ožive čud ter vzbude nove nade; to pot nam pa pokaže razprava, ki jo vsakdo, ki jo zahteva, dobi takoj in

POPOLNOMA BREZPLAČNO!

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako je moči v kratkem času in brez ovire pri delu ojačiti živce in mišice, izboljšati in odpraviti utrujenost, slabo razpoloženje, raztresenost, oslavljenost spomina, nerazpoloženje za delo in nešteto drugih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki vam nudi mnogo ugodnih trenutkov.

Poštno zbiralno mesto:

ERNST PASTERNAK,

BERLIN SO,

Michaelkirchplatz 13, Abt. 88.